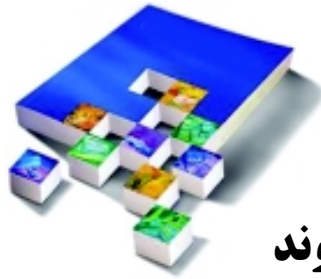

ISSN:1029-3345

پنج شنبه ۹ آبان ۱۳۸۱
۲۴ شعبان ۱۳۸۲
۳۱ اکتبر ۲۰۰۲
شماره ۸۰ پیاپی ۳۷۷
شمارگان ۷۰۰۰
صفحه ۱۶

کسره
تصویرگری و متن:
مبدأ یکسان و
مسیرهای متفاوت
نوشته واسو بیسارانی (اتر)

۵

داره اینک می رود تنها
زین قدیمی قبه خانه، آن کین، آن راستگو نقال
بر بخار بی بخاران روی شیشه در
با سرانگشتی که کرد ماضی اش بر حال
حال او لرزد بر استقبال
نقش بنده یادگار نفرت و خشمش
نقشی از یک آدمک با پیکر سیال
میدی بخون تالت

روز کتاب و پدیدآورندگان - یک گزارش

می خواهند خوانده شوند

۸

کفت وگو با شادی صدر

حقوق فراموش شده مؤلفان

۵

یک پرسش ۸۱ پاسخ

دکتر عزت الله فولادوند

اقتصاد مسأله نیست
اگر کتابخوان باشیم

۱۲

برندگان کتاب های تشویقی سال ۸۰

امروز با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی می شوند

۱۶

حرف های دکتر علی محمد حق شناس

زبان و زبان شناسی

زبان شناسی یک علم است که
می تواند در خدمت سرمایه های
فرهنگی قرار بگیرد

۱۳

باور کنید از اینجا شروع می شود

نقش پنهان کتابخانه های خانگی در مطالعه

۱۰

یادداشت

پدیدار شناسی
خبرنگاری کتاب

۱۱

رضا کیانیان بازیگر:

نانشته ها در کشور ما

مهم تر از نگاشته هاست

۱۲

خانواده ها؛ چرا بیگانه با کتاب؟

گزارش یک بزرگداشت

متوسط درآمد سالانه شهری ها ۲۵ میلیون و روستایی ها ۱۵ میلیون ریال است. چقدر این درآمد صرف کتاب می شود؟

۱۴

تجزیه و تحلیل از حامیان نسخ خطی

اختصاصی کتاب هفته

گزارش هیأت داوران حامیان نسخ خطی

علی اصغر رمضانپور در مراسم تجلیل از خادمان نشر:

کاتالوگ
نمایشگاه
تصویرگران
منتشر شد

نیازمند بازسازی است

۴

۲

جشن کتاب

۱۰ روز

۱۰ روز کتاب ، صنعت و کارگر

برنامه‌های روز کتاب، صنعت و کارگر، جشنواره کارمیداشت روز کتاب، صنعت و کارگر - نشست تخصصی بررسی مسائل کتابخوانی با موضوع «کتاب و مخاطب‌شناسی» - افتتاح سومین نمایشگاه کتاب استان ایلام

۱۱ روز کتاب و دانش آموز

- مراسم تجلیل از دانش‌آموزان برتر کتابخوان و کتابداران فعال مدارس متوسطه کشور - نشست تخصصی بررسی مسائل کتابخوانی با موضوع «کتاب و دانش آموز» - نشست نقد و بررسی کتاب زندگی امام باقر (ع)

۱۲ روز کتاب خادمان نشر و حامیان نسخ خطی

- تجلیل از پیشگویان و خادمان مراسم تقییر از حامیان نسخ خطی - گروه‌های بررسی راهکارهای تکمیل بانک‌های اطلاعاتی کتاب کشور

امروز و فردا

روز کتاب

ویدئوآوردندگان

- معرفی و اهداف جایزه به کتاب‌های تشریفی نوزدهمین دوره کتاب سال

- تجلیل از برگزیدگان جشنواره کتابخانه‌های خانگی - مسابقات بررسی حضورین‌المللی بزرگان ادب ایران در جهان - مراسم افتتاح دهمین نمایشگاه کتاب استان اصفهان - نشست ارائه گزارش وضعیت نشر کتاب در سال ۸۰

روز کتاب و خانواده

- جشن ویژه برنامه روز کتاب و خانواده از شبکه ۲ سیما به صورت زنده - تجلیل از کتابداران نمونه استان تهران در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

روزهای دیگر

روز کتاب و کودک

- مسابقات بررسی مسائل کتاب کودک در ایران ا وضعیت شعر کتاب کودک - بررسی وضعیت داستان کودک - بررسی وضعیت اقتصاد نشر و ادبیات کودک - بررسی وضعیت ادبیات ترجمه در کتاب کودک - بررسی وضعیت تئاتر کودک - کارگاه آموزشی کاربرد اینترنتی - جشن انتشار نخستین شماره کتاب ماه کودک و نوجوان - نشست خادمان قرآن کریم

روز کتاب ایران در جهان

- مسابقات بررسی جایگاه بیگانه‌های ادبی در توسعه بین‌المللی نشر ایران - مسابقات بررسی حضورین‌المللی بزرگان ادب ایران در جهان - نشست تخصصی بررسی مسائل کتابخوانی با موضوع «کتاب و خانواده»

روز کتاب و ادب‌پایاری

- دومین جشنواره ادبیات دفاع مقدس - نشست تخصصی با موضوع «کتاب و زنان» - نشست کارگردان‌دومین پانچ‌روز در میادلات تجاری کتاب - نشست بررسی وضعیت کتاب‌های جنگ‌متنشر شده از سال ۵۹ به بعد

- معرفی و تقدیر از کتابداران نمونه و خادمان فرهنگ در بخش کتابخانه‌های عمومی

روز کتاب و دانشجو

- مراسم تجلیل از دانشجویان نویسنده برتر - نشست کتاب و جوانه

- مراسم تقدیر از رسانه و خبرنگاران برگزیده - تجلیل از استادان پیشگوست رشته کتابداری، کتابداران دانشگاهی و نشران دانشگاهی

روز کتاب، کتابخانه و کتابدار

گزارش یک بزرگداشت

برگزاری آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی

ویرایش و افزایش، در خور همان گروه تهیه و پخش شده‌است. از روایت پایتانهم ۱۳۸۸ برگزاری گروهها با همدستی و همدلی داوران برگزیده گروه خود که دستاورد گزینش امروز را به نمایش گذاشته‌است. گروه‌های حامیان نسخه‌های خطی، در راستای سومین بزرگداشت حامیان نسخه‌های خطی به بررسی و نگار نوشته‌های خطی، ۲ گروه تصحیح صورت، ۳ گروه مقاله‌ها، ۴ گروه کتابداری نسخه‌های خطی، ۵ گروه ناشران نسخه‌های خطی و استادان تاریخی، ۶ گروه اطلاع‌رسانی ویژه نیم افزاره‌های نسخه‌های خطی، ۷ گروه اهلای نسخه‌های خطی، ۸ گروه حفاظت و مرمت نسخه‌های خطی و استاد تاریخی، ۹ گروه پایان‌نامه‌های وابسته به نسخه‌های خطی، ۱۰ گروه مجله‌ها.

اختصاصی کتاب‌مفقه

گزارش هیات داوران حامیان نسخ خطی

به نام آنکه از تألیف و ترکیب

معمای جهان را داد تربیت

پیداست که بزرگداشت حامیان نسخه‌های خطی، این گنجینه‌های بهماند و شایسته‌نمایش، بزرگداشت دانش و هنر و فضیلت انسانی‌است. از شناسایی تاشریک دست‌نگاشت با سنده تاریخی، راهی دراز و پرپنج و توان‌سوزی باید پیمود. آری، پاسداری از فرهنگ بشری کار آسانی نیست. در این میان هرگونه دلگسنگی، کوششی و گام برداشتن باهوش و توانی که انجام گیرد، خدمت به دانش و معرفت و فرهنگ بشری‌است و خدمت به بشریت آن هم در زمینه‌های فضیلت‌پروری و رفیلت‌زدایی خدمت زده‌است.

دوشادوش و در راستای سومین بزرگداشت حامیان نسخه‌های خطی (۱۳۸۸) می‌باشم که به گام‌کنشی را که از نگارش تا نشر، نسخه‌های خطی را بره‌ف که کند گرامی بدانیم. برای این کار، ناگزیر از برپایی گروه‌های ده‌گانه‌ای برای گزینش نگاشته‌های برگزیده و برحسته بوده‌ایم. داوران گویانگن و کارشناس با مهارت‌های عویش در زمینه‌ای که به آنان مراجعه‌شده، ادب‌ویژگی برحسته‌ای به چگونگی گزینش سومین بزرگداشت حامیان نسخه‌های خطی بخشیده‌است. آثار برگزیده می‌تواند الگو قرار گیرد و آثار شایسته‌قدرت‌دانی ویژگی برحسته‌ای داراست. هر کدام از این دو گزینش در چارچوب میزهای شناخته‌شده‌ای انجام گرفته‌است، که با آماده‌سازی نمونه‌های پرسش و پاسخ و ازبایی، همدانسانی و همگامی داوران با دست‌آورده‌است. این نمونه‌ها در هر کدام از گروه‌های از بررسی‌سنده

صادقی، رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران ضمن توضیح گویاهی درباره نحوه انتخاب برگزیدگان حامیان نسخ خطی گفت: دیرینه‌است مجلس شورای اسلامی با ارائه فراوان به مرکز فرهنگی ناسخان و مراکز دست‌اندرکار، تقاضا کرده بود، تا این مراکز آثار خود را تا پایان شهریور به زیرخانه آنگذال.

صادقی اضافه کرد: البته لازم به ذکر است تاوجه به حساسیتی که محورهای مورد بررسی داشتند، فرم‌های نظرسنجی جداگانه‌ای در اختیار داوران قرار گیرد تا کار داوری درباره آثار ارائه‌شده به‌نحواحسن انجام شود و تلاش اضافی گروه‌های علمی این بود که آثاری دارای رتبه و ارزش باشند، که بتوانند هرچه بیشتر نقش الگویی را ایجا کنند.

در پایان مراسم به برگزیدگان حامیان نسخ خطی توسط حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدعلی احمدی اهری، دکتر غلامعلی حداد‌عابدی، دکتر محمود روح‌الامینی و دکتر محقق، مجازه و لوح تقدیر اهدا شد.

آیین گفت، هرساله برای ارج نهادن به تلاش آن دسته از دانش‌پژوهان و اندیشمندان که با مناتک طبع از رزق و بریق‌های فریفته دست‌شسته و آنهایی که به نحوی در فهرست نویسی، تصحیح، نشر، مرمت، حفاظت و احیای نسخ خطی فعالیت کرده‌اند، آیین بزرگداشتی از حامیان نسخ خطی برگزار می‌گردد.

رئیس کتابخانه مجلس همچنین تأکید کرد، اسامی نیز با بزرگداشت زحمات استاد فقید محمدتقی دانش‌پژوه در صدد پاسدافت خدمات ارزشند ایشان در زمینه‌های مختلف علمی هستیم.

وی در پایان سخنان خود متذکر شد: در حال حاضر کتابخانه مجلس موفق به احیای نیمه دوم تقیاب‌النشر اثر علامه شیخ آقاغزگن تهرانی شده‌است که بپودی به همراه نیمه اول این اثر تقدیم اندیشمندان و پژوهشگران خواهد شد.

براهانه مراسم منوچهر ستوده از دوستان نزدیک شادروان محمدتقی دانش‌پژوه به بیان خاطرات خود از این استاد فقید پرداخت.

دکتر محمد شادابی‌پژوه فرزند استاد فقید محمدتقی دانش‌پژوه نیز از خاطرات خود یاد گفت و وی را پایدی دلسو و دانست که همیشه هدایت‌گری‌هایش مخفی و غیرمنتظیم بوده‌است و این روش او آنها را در زندگی موفق کرده‌است. در پایان مراسم دکتر علی‌اشرف

اگر اهالی چاپ و نشر خواستار تحول و بهبود شرایط هستند باید پیش از اینکه چشم امید به حمایت‌های دولتی داشته باشند به بازسازی نظام صنفی خود پردازند.

این مطلب را علی اصغر رمضانپور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دومین دوره تجلیل از خادمان نشر که صبح روز گذشته در تالار وحدت برگزار شد، گفت و از پراکندگی ایده‌ها در حوزه چاپ و نشر ایراز تأسف کرد و افزود، هر گروهی که دیدگاهی خاصی دارند پیرامون هم جمع شده‌اند و اساساً به گفت‌وگوی مؤثر با دیگران معتقد نیستند و در چنین شرایطی طبیعی است که رسیدن به یک نظام واحدگفت‌وگویی صنفی دشوار باشد.

در این مراسم که با حضور جمعی از پیشکسوتان و خادمان نشر کشور برگزار شد، از برگزیدگان حوزه‌های مختلف مرتبط با کتاب قدرهانی و تجلیل شد.

علی اصغر رمضانپور طی سخنانی برخی از مسائل حوزه نشر را مورد بررسی قرار داد، و

آنچه در پی می‌آید صحبت‌های یکی از برگزیدگان خادمان نشر است، سیدعلی آل داوود منتقد کتاب‌های تاریخی به سؤالات خبرنگار کتاب هفته‌پایخ می‌دهد

لژوم وجود یک منتقد در چیست؟
یک منتقد کتاب‌های ارزشمند و خوب را از کتاب‌های غیرارزشمند تمیز می‌دهد و معرفی می‌کند و درباره آن توضیح می‌دهد.

چطور وارد حرصه نقد شدید؟

وقتی در دانشگاه بودم، اساتید یک سلسله کتاب را برای مطالعه به ما معرفی می‌کردند که من وقتی آنها را مطالعه می‌کردم، متوجه می‌شدم ضعف‌ها و کاستی‌های کتاب‌ها را. در آن دوران، این مطالعه فرامندی کتاب‌ها، مستحکمی می‌کردم و تقدایم آنها چاپ می‌شد، بعد هم در مجله نشر دانش نشر می‌شد.

پیچیده‌ترین مرحله از نوشتن تا چاپ، چیست؟
نوشتن، چون اگر محتوای کتاب خلم باشد، ویراستار، منتقد، چاپ‌نغیس نمی‌تواند آن را نجات بدهد و مطرح کند.
تفاوت چاپ و نشر امروز با گذشته در چیست؟ (البته به غیر از تکنولوژی)

شاید فقط امکانات کمی بیشتر شده و بخش کمی سربرخ.

دوست داشتی فرزندانتان هم منتقد می‌شدند؟
تقدیمیسی فرزند زیادی ندارم و دشمن ساز است. من به آنها توصیه نمی‌کنم وارد حوزه نقد شوند، اما اگر دوست داشتند...

اگر دوباره به دنیا می‌آمدی، باز هم منتقد می‌شدی؟
من از کارم بدم نمی‌آید، احتمالاً دوباره همین کار را انتخاب می‌کردم.

تصریح کرده، آنچه محرز است و کمترابهایی در آن وجود دارد، مشکلات حوزه چاپ و نشر است. نظام چاپ ما در یکی از سخت‌ترین شرایط خود به سر می‌برد، البته در سال‌های اول پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز در حوزه چاپ مشکلات عدیده‌ای وجود داشت که پشت سر گذاشته شد. در حال حاضر هم با توسعه تکنولوژی چاپ مواجه هستیم که نوبدبخش شرایط بهتری است. اما تا رسیدن به وضعیت مطلوب راه درازی در پیش است.

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود:صنعت چاپ ما نیازمند بازسازی است و در حوزه نشر نیز مسأله بازار کتاب کامتاکم مسأله‌ای جدی تلقی می‌شود.البته شاهد پیشرفت‌هایی در حوزه‌های مختلف چاپ و نشر بوده‌ایم و عمده این پیشرفت‌ها متکی بر کار و تلاش جمعی ناشران و نویسندگان است که نیازمند حمایت دولت است.

رمضانپور سپس به دوگانگی موجود بین بازار محدود کتاب و تولیدی‌ی شمار آن اشاره کرد و گفت:فاصله میان عرضه و تقاضا بسیار است و طبیعی است در شرایط کم‌روفتی بازار کتاب، آنچه بیش از پیش ضروری است ایجاد انگیزه و مشارکت و تلاش برای بهبود شرایط است.

رمضانپور سپس به فقدان انگیزه در میان پدیدآورندگان، ناشران و دست‌اندرکاران حرفه‌ای حوزه کتاب اشاره کرد و گفت: آن گروهی که کامتاکم با اراده استوار تلاش می‌کنند و تجلیات تلاش آنها در حوزه چاپ و نشر کاملاً مشهود است، باید مورد تقدیر قرار گیرند و باید توجه کرد که این تقدیرها در شرایطی شکل می‌گیرد که مشکلات جدی گریبانگیر صنعت چاپ و نشر ماست و لزوم همراهی همه جانبه بیش از هر زمان دیگری مشهود است.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سپس طرح نظام گفت‌وگویی صنفی برای رفعی از مشکلات موجود را مورد توجه قرار داد و گفت: باید شرایطی ایجاد کنیم تا فضای گفت‌وگو میان پیشکسوتان حوزه چاپ و نشر برای امکان طرح راه‌حلی‌های جدید فراهم شود. وی در ادامه بررسی کتاب را مورد اشاره قرار داد و گفت: بررسی کتاب در کشور ما مورد تهاجم جدی قرار دارد، البته این تهاجم از سوی نهاد‌هایی صورت می‌گیرد که نگرانی‌های بعضی دارند، اما شاید شیوه ایراز آن، شیوه درستی نیست. این مسأله نشر را مازاجار وضعیت می‌کند که دسترسی به وضعیت متناسب پیشرفت به راحتی امکان‌پذیر نباشد.

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین جنبه اقتصادی نشر کتاب را بسیار مهم دانست و گفت: واقعیت این است که صرف‌نظر از جنبه معنوی، باید به سویه اقتصادی نشر هم توجه کرد. اگر نظام نشر نتواند خود را در معادلات بازار زنده نگه دارد، نشر زنده‌ای نیست، هر چند که ما بخواهیم آن را با شیوه‌های مختلف، سر پا بگه داریم.

وی با اشاره به دورنمای صنعت چاپ و نشر در ایران و لزوم بحث و گفت‌وگو در این زمینه به قصد بهبود شرایط حاضر افزود: کسانی در این زمینه امکان عمل دارند که تاکنون حضورشان در شرایط سخت تداوم داشته است. من عقیده دارم این بررسی و گفت‌وگو بهتر است. از سوی دست‌اندرکاران این صنعت سامان بگیرد و توسط دولت حمایت شود.

علی اصغر رمضانپور تصریح کرد: صنعت

علی اصغر رمضانپور در مراسم تجلیل از خادمان نشر

نظام صنفی چاپ و نشر نیازمند بازسازی است

چاپ و نشر نیازمند خودآگاهی است؛ زیرا شرایط صنفی به وجود آمده در این حوزه در سده اخیر تغییر کرده است. کسانی که امروز از تلاش‌هایشان تقدیر می‌شود، افرادی هستند که شرایط کاری آنها در سال‌های گذشته دگرگون شده است و ما با نسل جوانی روبه‌رو هستیم که در شرایط جدید باید با در نظر گرفتن فناوری اطلاعات و معادلات بازار تصمیم بگیرند و این در حالی است که متأسفانه پیوندی جدی با صنت چاپ و نشر ندارند.

وی سپس بر ضرورت بازنگری در نظام صنفی چاپ و نشر تأکید کرد و گفت: باید شکل جدیدی از این نظام را طراحی کنیم که متناسب با نیازهای اجتماعی، فرهنگی و فناوری باشد. رمضانپور ادامه داد: امیدوارم گروه‌های ذی‌نفعه در حوزه صنعت چاپ و نشر به شکل تعاونی‌ها، انجمن‌ها و حتی گروه‌های همکار رابطه بیشتری با هم داشته باشند. زیرا تفکری می‌تواند بدنه را به‌تحرك وادارد که از درون جویشده باشد.

وی سپس به ضرورت توسعه آموزش عالی و آموزش فناوری در صنعت چاپ و نشر اشاره کرد و افزود: خویشاوند آقای مسجدجامعی و اداره کل چاپ و نشر برای توسعه آموزش عالی در این حوزه فعالیت‌هایی را شروع کرده‌اند و من آمادگی دولت را برای حمایت از هر تلاشی در این جهت اعلام می‌کنم ولی مایلیم قدم اول را تشکیل‌های صنفی این حوزه بردارند.

وی سپس توجه به پیشینه و مبانی فرهنگی کشور را مورد تأکید قرار داد و گفت: به نظر می‌رسد این مسأله از سوی گروه‌هایی که معتقد به آزوری هستند نادیده گرفته می‌شود. که مبنای فرهنگی ما را می‌سازد، ارتباط ما را با گذشته برقرار می‌کند. نشر ما دارای سابقه تاریخی قابل دسترسی است و باید پیوند خود را با گذشته حفظ کند. یکی از راه‌های حفظ این رابطه توجه به تاریخ نشر ایران از حیث دستاوردهای فنی و شیوه‌های مناسبات فرهنگی در گذشته است.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: لایحه نظام صنفی در دولت و مجلس شورای اسلامی در حال بحث و بررسی است و تلاش می‌کنیم استغلال و خودکفایی را در حوزه چاپ و نشر تضمین کنیم. در این باره می‌توانیم به راه‌حلی‌هایی که مربوط به تحول در صنعت چاپ و نشر است، توجه کنیم. رمضانپور این همایش راگردهمایی با هدف قدرهانی از نظام چاپ و نشر دانست و گفت: امیدوارم معرفی افراد برگزیده مقدمه‌ای باشد برای ارتباط ویژه جوانان دست‌اندرکار با پیشکسوتان حوزه چاپ و نشر.

وی در پایان به تجهیز کتابخانه‌های مدارس اشاره کرد و گفت: در چند سال گذشته عمده

فعالیت ما بر تقویت کتابخانه‌های دبیرستان‌ها متمرکز شده است و مدارس راهنمایی، ابتدایی و کودکانستان‌ها که خاستگاه دانش کتابخوانی هستند، در مرحله بعد با فاصله زیاد قرار دارد. امیدوارم شعاری که برای دهه هشتاد در نظر گرفته‌ایم در طراحی برخی جهت‌گیری‌ها مؤثر باشد.

در ادامه مراسم چند تن از خادمان نشر درخصوص وضعیت نشر امروز سخنرانی کردند و سپس به برگزیدگان جوایزی اهدا شد. آسامی خادمان برگزیده در شماره ۸۹ (سه‌شنبه) کتاب هفته به چاپ رسیده است.

درحاشیه:

● سیدابوالقاسم علوی بهبهانی وقتی در جایگاه سخنرانی قرار گرفت، از سابقه ۱۵۰ ساله چاپخانه علوی به‌شهرسرخ‌گفت و اینکه سه نسل (دیزل‌زنگ و پلدر و سپس به کار چاپ مشغولند. وی وضعیت اقتصادی چاپخانه‌های شهرستان را نامناسب توصیف کرد و گفت: ۱۷ چاپخانه در بوشهر فعالیتند که همین کثرت سبب می‌شود تا در آینده چاپخانه‌ها ورشکست شوند. وی گفت: استان ۷۰۰ هزار نفری نیازمند این همه چاپخانه نیست.

● در میانه برنامه‌ها موسیقی نواحی ایران اجرا می‌شد. حضور نوازندگان ناخامعی چون استاد ولی رحیمی (کنجاچ‌نواز نامی خراسان) و محمدرضا آسحانی (تورانبده و نوازنده شاخصی دو تار از مازندران) با اجرای شبنینی، جس و حالی ویژه به جمع حاضران بخشید.

● دکتر سعید حمیدیان که از جمله برگزیدگان بخش خادمان نشر بود، هنگام سخنرانی درباره همت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تقدیر از اهل قلم گفت: در چند سال اخیر نهضتی برای تجلیل و تکریم اهل فرهنگ در گرفته که کار را به رقابت میان مسئولان در این باب کشانده است. وی در لایه‌لای سخنان خود از کلمات آهنگین و سجع‌دار و حتی شعر استفاده می‌کرد و به همین جهت فضای جویی را طراوت و لطافتی بخشید. حمیدیان از جمله گفت: اهل علم و فرهنگ دشواری‌ها دیده‌اند و خار خورده‌اند و باز پرده‌اند.

وی همچنین گفت: اگر جنبش اصلاحات در ایران هیچ کاری نکرده باشد، همین یک کار، یعنی تکریم از هنرمندان را مبروت داده باشد، تکلیف خود را انجام داده است.

وی در پایان ضمن ایراز شگفتی از این همه نوازش اهل قلم در این دوره و زمانه گفت: در این سال‌ها، تکریم اهل قلم بسیار فروان شده و برخلاف سابق که بسیار کم‌عملی‌ها می‌دیدیم، به زبانی طنزگونه شعری از تکلیف کتابتاری خوانندگن این سال‌ها، صحبت‌ها به نهایت رسیده و سپس افراط نپیماید، که بیم آن باشد که شادی مرگ گردد چون حباب، بیام.

● هنگام دادن هدایای خادمان نشر، دکتر اسماعیل دولتشاهی به دلیل کمولت سن قادر به پیچودن پله‌های تالار وحدت نبود که علی اصغر رمضانپور تا جلوی سن آمده و لوح تقدیر را به وی اهدا کرد.

● قبلاً اعلام شده بود که دکتر عارف در این مراسم حضور می‌یابد اما ایشان در این مراسم حضور نیافت.

● در نشست دیروز برخی از ناشران ششاخته شده و نیز مؤلفان و مترجمان نامی حضور داشتند.

شادی صدر روزنامه نگار، نویسنده و دبیر کمیته حقوقی انجمن نویسندگان کودک و نوجوان یکی از معدود حقوقدان‌هایی است که به طور جدی و عملی در زمینه حقوق مؤلفان فعالیت می‌کند. او در کشور دبی کمیته حقوقی انجمن نویسندگان جهان و روسیه‌گی به جیتیم حقوق شکایات مؤلفان و اصحاب حقوق آنان پیشینه‌دهی مؤثر و مندی برای حل مشکلات مؤلفان ارائه کرده است. یکی از آنها پهنی تشکیل دفتر ثبت آثار، عملی شده است. او به مرور تجربه‌هایش در زمینه حقوق مؤلفان پرداخته‌ام.

به نظر شما اصحاب حقوق مؤلف در کشور ما با چه مشکلاتی روبه‌روست؟
یکی از مهم‌ترین مشکلات، قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان در مردماندان است. این قانون خیلی قدیمی است و با وضعیت‌ها و روحیه‌ی مردمان ایران الال شکل سلسه‌ها مانده که در وضعیت نشر تغییر کرده و این قانون پاسخگوی نیازهای فعلی نشر نیست و در وضعیت فعلی که از پیوستن به کی‌یرات هم بحث می‌شود اس‌اکار آمد نیست.

یعنی با این قانون پیوستن به کی‌یرات مشکل است؟
این قانون فاصلهٔ خیلی با فرانسویون کی‌یرات دارد و اس‌اکار لزوم زیادی لازم دارد تغییرات بسیار، که به نظرم این تغییرات بدون زمینه‌سازی کلی سخت‌ان مفید نخواهد بود و مثل این است که بخواهیم از پایه این کشوره برپیم به پایه جدید.

این زمینه‌سازی‌ها چه می‌تواند باشد؟
به نظر من تغییر قانون فعلی یکی از زمینه‌سازی‌هاست. قبل از پیوستن به کی‌یرات ما باید قوانین داخلی‌مان را اصلاح و اجریم‌همین قانون قدیم‌هم را در عرصه نشر اجریم‌شود. یکی از دلایل عدم اجرای قانون اصلاهی مسئولان این قانون است. مثلا بازار کتاب از همه قوانینی که مربوط به حوزه فعالیت مؤلفان باشد قبل از هر چیزی اجرا نمی‌شود. اما در این حوزه به نویسندگان به نام‌شان معمولا اصلاهی از آن‌ها نماند، مگر اینکه برایشان مشکلی پیش نیاید. بعد از اینکه مشکل پیش آمد دیدن آن می‌تواند.

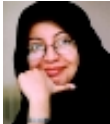
این قانون چرا اجرا نمی‌شود؟
شالوده این قانون حق مؤلف است. ما فقه‌الهایی را برخی مراجع قدیم که حق مؤلف را به رسمیت نمی‌شناسند، برای همین اجرای این قانون بعد از انقلاب دچار مشکل شد. مدتی هم در دادگاه‌ها دربارش اختلاف نظر وجود داشت و برخی از دادگاه‌ها از اجرای آن سرای می‌زدند البته الان طاهر آ‌ین مشکل حل شده است. یکی از مشکلات جدی دیگر ناآشنایی قضات با حقوق مؤلف است زیرا موارد نادری به آنک مراجعه می‌شود و عدالت‌قانون حمایت مؤلفان به آنک قانونی متره که فرامده است.

به خاطر همین نسبت انجمن نویسندگان کودک و نوجوان در ماه‌های نخست صدی ریاست فوره

فصلییه توسط آقای هاشمی شاعرودی نامه‌ای به ایشان نوشت و خواست که شمه‌ای از محاکم دادگستری را به حقوق مؤلفان اختصاص دهند تا به طور تخصصی به این مغزله بپردازند. ایشان هم دستور بررسی و پیگیری دادند. اما در نهایت قرار شد که دادگاه‌های عمومی به این موضوع رسیدگی کنند.

صحت‌از انجمن نویسندگان شد. کمی دوباره تجربه‌هایان در آنجا بگوید.
مادر انجمن نویسندگان کودک و نوجوان قبل از هر چیز بررسی کردیم با بنییم مشکل کیجاست. برای این موضوع جلساتی برگزار شد. موادی از قانون حمایت مؤلفان و مصنفان که به کار مؤلفان ارتباط داشت، تکثیر شد و با تویج‌های در اختیارشان گذاشته شد و در نهایت طرح با عنوان فهرست سیاه‌نشران تدوین شد که بیشتره کارمان باشد.

موضوع این طرح چیست؟
در این طرح جزئیاتی خاص و به قضاضی مؤلفان، نشرانی که حقوق مؤلفان را رعایت‌کنند،

قبل از پیوستن به کی‌یرات ماباید قوانین داخلی‌مان را اصلاح و اجریم‌همین قانون قدیم‌هم را در عرصه نشر اجرا کنیم

در فهرست سیاه قرار می‌گیرند. البته در این سه سالی که از اجرای آن گذشته تاکنون نشرانی در این فهرست قرار گرفته و تقریبا تمام موارد قبل از این مرحله در جلسات حق اصلاهی حل شده است.

در انجمن چگونه به موارد اختلاف نشر و مؤلف می‌پردازید؟

ابتدا مؤلف مشکلی را که برایش پیش آمده با انجمن درمیان می‌گذارد و اس‌اد و مدارک مربوطه را هم تحویل می‌دهد. موضوع در کمیته حقوقی بررسی می‌شود و اگر در این بررسی به این نتیجه برسیم که حق‌از مؤلف ضایع شده، موضوع را پیگیری می‌کنیم و جلسه مشترکی با نشر یا طرف اختلاف مؤلف برگزار می‌کنیم که معمولا در همین مرحله س‌اده حل می‌شود. تاکنون چندین مورد رسیدگی کرده‌ایم تقریبا در همه موارد حق تعییع شده مؤلف احقاق شده است. و دگر می‌کنیم در مجموع تجربه مثبتی است.

این خدمات فقط برای اعضای انجمن ارائه می‌شود؟

وظیفه اصلی انجمن رسیدگی به مسائل و

کوت و رو

کفت وگو با شادی صدر دبیر کمیته حقوقی انجمن نویسندگان کودک و نوجوان

حقوق فراموش شده مؤلفان

مشکلات اعضاست، اما این رسیدگی‌ها محدود به اعضا نبوده و تاکنون چند مورد خارج از فضای انجمن هم مورد رسیدگی قرار گرفته است. حتی موضوع با استقبال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی روبه‌رو شد و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواست که انجمن به عنوان یک حکم در موارد اختلافی عمل کند و انجمن او ورود به چنین عرصه‌ای بعیزر داشت و ترجیح بر داد کار خودش را کند.

اخیرا طرح ثبت آثار مؤلفان اجرا می‌شود. نظر شما درباره این طرح چیست؟

ثبت آثار یکی مشکلاتی بوده که آغاز مادر انجمن به آن روبه‌رو بودیم. نویسندگان برجسته‌ای از ایشان به سرعت فقه بود و با به شکل غیرقانونی از آثار نویسندگان و کتاب‌آیات موضوع هم وجود داشت. ما در همان زمان با اشتداد به مدای از حق همین قانون متروک که مشکلات فرهنگ و هنر وقت ما موقوف به تشکیل دفتر ثبت آثار کرده بود. نامه‌ای به آقای مهاجرانی وزیر وقت فرهنگ و ارشاد اسلامی نوشتم و تشکیل این دفتر را به عنوان وظیفه مفقود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یادآوری کردیم که با استقبال روبه‌رو شد. جلساتی تشکیل شد و در نهایت به طرح فعلی رسید.

هدف از تشکیل دفتر ثبت آثار جلوگیری از دخل و تصرف و سرقت از آثار مؤلفان بود. اما من می‌خواهم از مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گله‌ای کنم که نفاقا به این موضوع ارتباط دارد. مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این ماجراج حق پیشنده‌دهنده را رعایت نکردند و از انجمن که پیشنده‌دهنده بود، هیچ پایدی نکردند. در حالی که وقتی بحث از حق مؤلف است باید نهاد مؤلفی، خودنیز حق مؤلف را رعایت کند.

برنامه‌های آینده انجمن در این رابطه چیست؟

یکی از کتابی که در کنار دوستان انجمن به آن رسیدیم این بود که جدید در خیلی از اختلافات بین ناشر و مؤلفانه ناشر مقدم است و مؤلفان‌هم ناشر و مؤلفانه ناشر ناخوان و ناخوانه‌های غیرقنی است که مشکل ایجاد می‌کند. اولین کارمان در انجمن تدوین یک قرارداد نمونه بود که ماصهل بررسی چندین قرارداد با ناشران برجسته، قرارداد نمونه پیشه‌ای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تطبیق آنها با قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و برگزاری جلسات متعدد با حضور ناشران و مؤلفان و کشانشان بود. تا قراردادی ایده‌آستی از آب در نیاید. البته این قرارداد پیشه‌ای است و ناشران با مؤلف می‌توانند آن‌ها بیزیرن اما کتابی در این قرارداد وجود دارد که نمی‌توان بیایزیرت. انجمن برای اشکال کردن در همه موارد حق تعییع شده مؤلف احقاق شده است. و دگر می‌کنیم در مجموع تجربه مثبتی است.

این خدمات فقط برای اعضای انجمن ارائه می‌شود؟

وظیفه اصلی انجمن رسیدگی به مسائل و

لینک‌ها

انجمن نویسندگان و تصویرگران کتاب کودک در هند

محققان کودک اعمالی‌شود.

بزندگان سال ۲۰۱۱ جایزه فورت عبارتند از:
لیلا مجومدار (Lila Majumdar) نویسنده
ب.دی.ویرما (B.D.Verma) تصویرگر
خوش‌حال زیدی (Kishanlal Zaidi) محقق.
این برنامه هر سال از سوی آیوکی (AWIC) برگزار می‌شود.

منبع:
WRITER AND ILLUSTRATOR ,vol.21 , No. 1 , Oct.-Des. 2001
● AWIC=Association of writers/Illustrators for children. and

کتابخانه

تصویرگری و متن: مبدأ یکسان مسیرهای متفاوت

نوشته: واسپاراکلی (آن) ترجمه: نگار شریف

می‌شکد. یک ربک تصویر کودکان از تابلو بسیار زیبایی بین من و تصویر وجود دارد. هر چند این بیان معانیست که تصویر فلذحیات و کارکرد مشخص به خود باشد. هدف و تاثیر تصویرگری منسویک بین من خواننده دارد و تحت تاثیر آن شکل می‌گیرد. برای کودکان یکبک و یک تصویر شده به شکلی آغاز کردن خود زندگی است. تصویر عمدتا کارکردی آموزشی دارد، یعنی دنیا را از طریق تصویری می‌شناسد که همراه توصیفات کلامی می‌آید و در مورد کودکان کمی بزرگ‌تر، تصویرگر تخیل را تحریک می‌کند و احساسات آنها را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

نقش تصویرگری این نیست که کلام را عینی تر کند، بلکه فضا و محیطی را که متن در آن قرار گرفته خلق می‌کند. عوالمی که در این فضا منتقل شوند و نتواند بیند. حس، کند و خود تصویری را خلق کند که متن را ادغام می‌دهد. در کتاب حس گروه منسی بالان، تصویرگری‌ها به این کار می‌آید که نوعی فرهنگ زیباشناختی را عرضه کنند. صفحات کتاب را جذاب‌تر ازانه کرده‌اند. هر خوانند متن را ساده‌تر سازند و بین جذابیت هنر و جدیت کلام چاپ شده تعادل ایجاد کنند. اما تصویرگری کتاب منحصرا به این نقشه‌بندی و در چارچوب خوانند متن هم محدود نمی‌شود. نقاشی هنر منطقی است. بارش‌های خود بودا آنکه متن از من الهام می‌گیرد، از آن فراتر می‌رود. تصویر می‌تواند باید و پیش از متن بگوید و یا کمتر از آن، تا خواننده را وارد کند که بیشتر بیند. این دلیل وجودی تصویر و معیار زیبایی‌شناسی آن است.

سخت و تصویر در کتاب‌های کودک نقطه آغاز مشترک اما مسیرهای گوناگونی دارند که نقطه تلاقی ندارند. هرگه که باید کتابی را تصویر یکبک، مثل ایک خواننده توسط من عین نزدیک می‌شود. خود را به واقع‌هایم می‌رسم. از آنها لذت می‌برم، با آنها زندگی می‌کنم. همزمان تصویری در سرم شکل می‌گیرد. نکته به شکل خواننده‌گاه لذت می‌نویسد. بعدا وقتی شروع به تصویرگری کتاب می‌کنم، پیشانی من می‌شود این صورت‌های خیال‌الیه‌ها می‌آورد که باید بعضی اوقات، حتی لوین بار که متن را می‌خوانم، حس می‌کنم به متن الهام نمی‌بخشد یا اینکه همه چیز را می‌گوید و هیچ جنبه‌ای برای تصویرگری باقی نمی‌گذارد. بعضی وقتها ممکن است متنی را دوست داشته باشم، بلکه پس از ازیان، با خواننده هیچ اندازی ایجاد نمی‌کنند. من این را برای خود چالش می‌دانم که بیشتر در عین متن گذرد. کار کبک با واقع‌ان را شناسیم. از این نظر، من محدودیتی‌های رای تصویرگر ایجاد می‌کنم و شخصیت او شکل آفرینش براساس تکنیک‌های هنر تصویرگر، توالی‌ها و شخصیت او شکل می‌گیرد. به همین دلیل هرزمان فعالیت‌هایم متفاوتی از من واحد اساس الهام شخصی، تخیل و مهارت فردی، دید تصویری خود را موضوع به نمایش می‌گذارم.

به علاوه، انتخاب و استفاده از عناصر تصویرگری ، طراحی ، رنگ ، ترکیب‌بندی و تکنیک ، به تصویرگری شخصی من بخشد. این زبان تصویری است. من می‌دانم بعضی باورتان‌کنک، خنده‌دار یا احساساتی. واقع‌گرا یا زودگذر باشد. هرچه من به تها به خاطر آنچه خلق می‌کنم، بلکه به واسطه اینکه چگونه و با چه تکنیکی این کار انجام می‌دهد. مورد توجه قرار می‌گیرد. ایرایش به من این توالی‌ها می‌دهد.گ روزگونی و ارشاد، نشان‌دهم ، خودگذاشتن ، واقع‌گرایانه یا افروغ‌گرایانه راه را کلا، باسل و لیتو، توکم، شش و خشونت را، می‌شود از مخلوطی از تکنیک‌ها م استفاده کرده. برای مثال، عکس و تمبر، خودکار و ایریراش، عکس و ایریراش، کلاژ و تمبر، لیتو، توکم و تمبر، عناصر تصویری لزوما همراهِ با هم وجود ندارد، یعنی ممکن است از رنگ ، لایحه و اینکه تصویرگری غیرصوری دانده باشم. ابتدا و در سادترین و فوری‌ترین شکل خوایش می‌تواند حتی بدون یک متن نوشته به کار گرفته شود. ممکن است داستانی را در خود نرفته باشم که تها در تصویر کامل می‌شود. مثل کتاب‌های بدون کلامی که به هیچ‌ها خیلی کوچک داده می‌شود. تصویرگری‌ها در طول زندگی‌مان در شکل تصاویر فکاهی، کاریکاتور و هنر انیمیشن همراه ما هستند. به بیانی، تصویرگری تنها زبانی است که پیام‌های آن از منابع سن، زبان، رسوم و با اختلافات فرهنگی فراتر می‌رود.

کتابخانه
نوشته: علی بنیادی ۹ آبان ۱۳۸۱

از آغاز انتشار کتاب ماه ادبیات و فلسفه، یعنی از آبان ۱۳۷۶، شما سوزلیت سردبیری آن را برعهده داشته‌اید. برنامه‌هایی که در آغاز شکل‌گیری این نشریه داشته‌اید، چه بوده است؟

زمانی که مجموعه کتاب ماه شروع به کار کرد، اهداف کلی آن‌ها برای من بسیارهای انتشارشان به یک شکل و دارای دو بعد بود: اطلاع‌رسانی که هدف اصلی آنها و در حد معرفی کتاب‌های ماهانه بود و هدف دوم، آشناسی که یک نشریه می‌تواند در دو بعد اطلاع‌رسانی

و نقد به مخاطب خود کمک کند. در اطلاع‌رسانی می‌گویند که در این ماه چه کتاب‌هایی انتشار یافته و در نقد، می‌سجد که عیار هر کدام از آثار چگونه است. همچنین شخصی می‌کند که در ماه به‌طور مثال در حوزه ادبیات، چند مجموعه شعر و داستان چاپ شده و هر

کتاب درای چه قوت و ضعف‌هایی هستند. به این ترتیب، کتاب ماه در دو بعد اطلاع‌رسانی و نقد، آغاز به کار کرد که در ابتدا اطلاع‌رسانی اهمیت بیشتری داشت و بتدریج جنبه‌های نقد تقوی‌تر شد. بنابراین، می‌توانیم بگوییم، کتاب ماه ادبیات و فلسفه دو دوره را پشت سر گذاشته است. در آغاز حرکت، برنامه‌ای از پیش تعیین شده نداشتیم و بنا به نوع حرکت کردیم. جایگاه نشریه بر اساس اجزای مخاطب و نوع جایگاهش و همچنین بر یک کشف جایگاه خود بودیم. در حال حاضر، با گذشت پنج سال از انتشار نشریه و رسیدن آن به شماره ۶۰، دقیقاً به هدف‌هایی که داشتیم رسیده‌ایم و اکنون برای شماره ۱۰۰ نشریه، برنامه‌های جدیدی را طراحی کرده‌ایم.

در مدت این پنج سال، با یک کار ثابت در تحریریه کار کردیم. یعنی با این کار، پنج سال فعالیت کردیم و تازه جایگاه خود را پیدا کرده‌ایم. فکر نمی‌کنید اگر این کار تغییر کند، مجله گویاتر می‌شود و حرکت بیشتری می‌کند؟

کادر تحریریه ما ثابت نبوده و تغییراتی در آن داشته‌ایم. تحریریه کتاب ماه ادبیات و فلسفه در دو سه سال اخیر، سازمان پیدا کرده است. درست است که در حوزه ادبیات و فلسفه کار می‌کنند، کادر تحریریه ما هستند و ما از مندرجات تمام استناداتی در این دو حوزه استفاده می‌کنیم و به همین دلیل هیچ وقت نمی‌گذاریم که شماره‌های جدید یا شماره‌های قبل یکی باشند و همیشه در هر شماره به دنبال تحول و نوآوری هستیم. **تحول نوآوری شما در چه دوره است؟ در عنوان مقالات یا در کتاب‌های این حوزه؟**

ما ابتدا یک شروع کردیم. غیر از اطلاع‌رسانی کتاب، سه محور برای کار داریم: یکی کتابی است که می‌خوانیم در هر شماره و گفتگو بایر کتاب‌ها، ادب و اهل تشبیه و درباره زندگی و آثارشان، آنها را به جامعه معرفی کنیم و بیشتر به کسانی مصاحبه داشته‌ایم که در نشریات دیگر، کمتر گفتگو کرده بودند. و آثار یا کتاب‌های ادبیات و فلسفه به جامعه بیشتر معرفی شدند و این، نوآوری بود. افرادی مانند بروخ محمدحسن لطفی، دکتر زرمیان، دکتر براهی و… این بخش اول مجله را تشکیل می‌دهد. اما بخش دیگری نسبت‌هایی بود که در نقد و بررسی یک کتاب داشتیم. همین موضوعی که تعیین کردیم این بود که تقدما بر مبانی علمی صورت بگیرد، نه اینکه بیبینیم

ناظمه نصیری ما

کتاب و روز

کتاب ماه ادبیات و فلسفه، یکی از هشت عنوان کتاب ماهی است که در انتشار بوقع خود، کمتر دچار کندی شده و در نوع خود، در برپایی نشست‌های نقد و بررسی کتاب که یکی از هدف‌های مهم و عمده این छाخوانه است، پروان ظاهر شده و بازناب آن در محافل ادبی و علمی نمایان بوده است.

اما برگزاری اینگونه جلسات در درازمدت، به نوعی ایستایی دچار می‌شود که با برنامه‌ریزی بهتر و دقیق‌تر می‌توان آن را برطرف کرد.

علی‌اصغر محمدخلایی، مدت پنج سال است که سوزلیت سردبیری کتاب ماه ادبیات و فلسفه را برعهده دارد؛ یعنی از آغاز انتشار آن تاکنون که ضمیمین شمارهٔ آن منتشر شده است. وی در این باره به سوالات ما پاسخ گفته است.

گفت وگو با سردبیر کتاب ماه ادبیات و فلسفه

بستری برای گفتمان فرهیختگان

نقد نوشته کیست، بلکه می‌خواستیم به میزان علمی بودن آن بپردازیم. به طوری که می‌باید از استاد دانشگاه تا دانشجوی سال اول، مقاله‌هایشان در کنار هم در نشریه چاپ می‌شود. یعنی کتاب ماه ادبیات و فلسفه، نهادی ادبی، فلسفی شد برای همه کسانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند: کتاب ماه ادبیات و فلسفه در این سال‌ها، بر همه آشنایی فراوانی زباید. از جمله استنادات ادبیات کلاسیک، زمان‌نویسان، شاعران جوان و حتی آنان که در حوزه فلسفه معاصر یا فلسفه اسلامی کار می‌کند. با یکدیگر

شده است. **باب این آشنایی‌ها را بیشتر برپایی نشست‌های نقد و بررسی که در کنار انتشار نشریه داشته‌اید، سبب شد. کنید این حرکت از کجا زده شد؟**

در ابتدای حرکت، اساسی کردیم اگر نقد ما ضعیف است باید مبتنی علمی این حوزه را در لحاظ نظری طوطی کنیم. بنابراین آن را در دستور کار قرار دادیم و تلاش کردیم با برگزاری همایش‌ها، نشست‌ها و بررسی‌ها وضعیت نقد ادبی در ایران به‌متفادان صاحبزنان در جنبه‌های نظری کمک کنیم. نتیجه این امر، برگزاری ۲۲ جلسه علمی نقد بود که

● **سردبیر باید بیشتر در رشته مورد نظر تخصص داشته باشد و با آن آشنایی داشته باشد. شکل ارائه آن هم باید به شکل علمی و مقاله‌ای باشد**

در کنار آن، نقد کتاب‌ها به‌صورت حضوری انجام شد. تأکید می‌کنم اگر نوانسه‌باشیم کاری انجام دهید، این بود که فضای بحث و گفت‌وگوی علمی را فراهم کنیم. نمی‌گویم همه سعی ما این بود، اما تلاش کردیم اول آن فضای آن ایجاد شود و ما هم در کنار آن، فضای بحث و گفت‌وگو بین روشنفکران، منتقدان و پدیدآورندگان داشته‌ایم.

با توجه به وضعیت‌های شما و با توجه به بودجه‌ای که برای برگزاری این نشست‌ها در اختیار شما قرار داده شده است، فکر می‌کنید از این بودجه استفاده بهینه‌ای کرده‌اید؟ در حالی که برخی دیگر از کتاب‌های ماه شامل این بودجه نشده‌اند.

حیرت هیچ کتاب ماهی از لحاظ تخصیص بودجه در این حلقه‌ها، حق تألیف یا برگزاری نشست، تقویتی با هم ندارند. بنا بر این‌نامه، شورای سردبیران، هر کتاب‌ماهی که نشست برگزار کند و دارای کیفیت تعریف‌شده در این‌نامه باشد، بودجه در اختیارش قرار می‌گیرد. البته فقط این کتاب ماه ادبیات و فلسفه نیست که نشست برگزار می‌کند. کتاب ماه کودک و نوجوان هم بسته به شرایط خود، بودجه برنامه‌هایی دارد.

سؤال مرا جواب ندادید؛ شما به عنوان پالی این حرکت و به عنوان سردبیر کتاب ماه ادبیات و فلسفه، فکر می‌کنید از بودجه‌ای که در اختیار دارید، استفاده بهینه کرده‌اید؟

بله. به نظر من هزینه‌هایی که برای برگزاری نشست‌ها و حتی خوردن کتاب‌ها می‌شود، در مقابل سنجیده‌هایی که صورت می‌گیرد، بسیار ناچیز است. تا آنجایی که من شاهد بودم، این برنامه‌ها کمترین امکانات برگزار می‌شود. در صورتی که دستاوردهای بسیار بالایی نسبت به این هزینه‌ها داشته است. شما کمتر جایی پیدا می‌کنید که در یک روز ۱۵۰ استاد درجه اول و صاحبزنان بیایند یا کمترین بودجه روز سعادی، حافظ و مولوی را برگزار کنند. من شاهد چندین سناریو‌هایی بودم که شاید ۲۰ یا ۳۰ برابر بودجه کتاب ماه برای آن هزینه شده است.

ما با کمترین هزینه سعی کردیم مراسم را برگزار کنیم و این نشست‌ها موفقیت‌آمیز بوده. بیشتر به خاطر اعتمادی است که بین تحریریه و سردبیری کتاب ماه با اهل فلسفه و ادبیات وجود دارد و نکته دیگر به خاطر علمی بودن این نشست‌ها است.

ما اصلاً به مسائل حالته‌ای نمی‌پردازیم. به صورتی که از یک پلاکاره شش هزار تومان در طول ۱۲ جلسه استفاده کردیم. اگر هزینه‌های ما داشتیم بیشتر سعی کردیم آن را بر جنبه‌های علمی متمکز کنیم. البته با همین امکانات حداقل، دستاوردهای حاذق‌تر به‌وجود می‌آید. یعنی بودجه هیچ وقت به تنهایی در حوزه فعالیت علمی مؤثر نیست.

هدف‌های معقوده که برگزاری نشست‌های ادبیات و فلسفه دپار و کودک و یکتاوشی شد، نقطه اوجش در آن بوده و تدارک در همان حد مانده است

منظور شما از نقطه اوج چیست؟ **یعنی اینکه در این جلسات بحث دیگری صحبت تازه‌ای مطرح نمی‌شود و کسی مطلب جدیدی یاد نمی‌گیرد.**

خیر، این طور نیست. اگر به این صورت بود بندرپی، مخاطبان کمتر می‌شدند. در صورتی که اکنون بسیاری فکر می‌کنند برای شرکت در این نشست‌ها، باید کتابی دریافت کنند و تمامی‌هایی که با ما گرفته می‌شود، نشان می‌دهد مشکلاتی هستند که فکرمی‌کنند در این جلسات چیز یادی می‌گیرند.

چرا منتقدان باید تعداد محدودی هستند و تقریباً همیشه این کار ثابت است؟

البته این طور نیست. ببینید، ما بر اساس کتاب، منتقد داریم و برای هر جلسه هم منتقدان متفاوتی دعوت می‌کنیم. یعنی فلسفه غرب منتقد خاص خود را دارد و زمان هم به همین شکل. البته ممکن است در بررسی دور زمان منتقد یکی باشد، اما حرف‌ها متفاوت بسیار متفاوت بود و همه از آن حرف‌ها استفاده کرده‌اند و طبیعتاً ثابت بودن یا جابجایی منتقد ملاکی نیست، نبودن حرف وی مهم است. ما در حوزه نقد منتقدان حرفه‌ای نداریم و انتقاد کردن نیز بسیار مشکل است. اینکه کتاب جیمسی را بخوانند و بر آن وقت کوتاه نقد کنند، با همه مشغله‌هایی که دارند، بسیار مشکل است و البته خیلی‌ها‌های دیگر خواسته‌اند مشابه کار ما از انجام دهند، اما استقبال

مخاطبان و حضور صاحبزنان در جلسات ما نشان از موفقیتی است که تا برفق دو سال به دست آورده‌ایم. البته باید باز هم نوآوری داشته باشیم و در انجام برنامه‌ها تغییراتی را لحاظ کنیم. ما از سال ۱۳۸۰ تاکنون، نزدیک به ۶۴ نشست برگزار کرده‌ایم و طبیعی است که بازناب آن متفاوت باشد. زیرا یک بحث، یک مخاطب را جلب می‌کند و یک بحث مخاطب دیگری را. اگر همایش نقد ادبی ضعف‌هایی داشته

باشد، نشان از وضعیت علمی کشور در این حوزه دارد. به همین خاطر، برای این جلسات، ما کسانی که در این زمینه صاحبزنان بوده‌د دعوت کردیم و اگر در زمینه‌های دیگر صاحبزنان داشتیم، حصر کردیم تا بعداً

آنها را به‌صورت تحقیق مفصّل بازش کنیم. در نهایت نقد در نشست‌ها، حصر نمی‌کنیم. نشانته و همه از آن فراری هستند. اما این جلسات امکانی شد تا همگان بتوانند در برابر هم قرار بگیرند و با یکدیگر انتقاد کنند یا نظر بدهند.

ما در حوزه نقد، منابع نظری ضعیفی داشته‌ایم. اما در دوره اخیر از لحاظ نظری، نقد، بیشتر خوبی داشته و کتاب‌های خوبی ترجمه شده است و منتقدانی چون پایک احمدی، مراد فرخپور، خبده محمد و… در اعتدالی نقد نظری کمک فراوانی کرده‌اند.

برنامه‌ریزی شما برای اجرای این جلسات چگونه بوده است؟

ما حدود شش ماه در تحریریه بحث کردیم که چرا نقد ادبی به این صورت است. بعد آن را به ۲۰۰ محور در شش بخش تقسیم کردیم. به‌طور مثال، نقد آثار‌های دیگر، تاریخ نقد و تأثیر سیاسی اجتماعی به نقد، سپس فلسفه و نقد، جامعه‌شناسی و نقد ادبی و زیباشناسی و نقد ادبی تقسیم کردیم. هدف ما هم این بود که با این حرکت و به جریان افکندن بحث علمی در این حوزه‌ها، اندکی جریان نقد را جلوتر ببریم.

این محورها را در سه‌ماهه اول کتاب ماه اعلام کردیم. همچنین از طریق گفت‌وگو، در مطوعات اعلام شد. هر کس در این زمینه می‌تواند بحث کند، اطلاع‌آمدگی کند. علاوه بر آن، فهرستی از کسانی که می‌توانند با ما در مقابل بحث کنند، تهیه کنیم. سپس با منتقدان تماس گرفتیم و آنها نیز به درخواست ما پاسخ مثبت دادند و با تعیین تاریخ این کار را شروع کردیم.

جلسات نقد کتاب بر چه اساسی بوده است؟ آیا گزینشی صورت می‌گیرد؟

سعی می‌کنیم کتاب‌هایی را انتخاب کنیم که قابل بحث باشد. البته، عنوان قابل بحث بودن، تعریف دارد. در سال در حوزه ادبیات و فلسفه حدود ۴۰۰ کتاب منتشر می‌شود. بنابراین، از نظر عاریین بسیار گسترده است و طبیعی است که در طول سال ما ۱۰۰ تا ۱۳۰ کتاب بیشتر و تواتریم مطرح کنیم. با مشورت کتاب‌های تحریریه و صاحبزنان دیگر، قابل بحث بود انتخاب می‌کردیم تا با مطرح کردن آن، نکته‌های مؤثر و جدیدی به خواننده ارائه دهیم. البته این دلیل نمی‌شود که اگر کتابی مطرح نمی‌شود، خوب نیست. ما بر اساس نشانته که داریم به‌صورت گزینشانی برخورد می‌کنیم و می‌دانیم که کتاب‌هایی که منتشر می‌شود، به‌خود زبان و نوع در حوزه فلسفه، نکته‌های جدیدی دارد و قابل بحث است و یا بیشتر می‌توان در مورد آن گفت‌وگو کرد. البته بسیاری از کتاب‌های که منتشر می‌شود قابل نقد نیست. مانند کتاب‌های ادبیات بازاری که ما آنها را مادمون نقد می‌دانیم و بیشتر به کتاب‌هایی می‌پردازیم که بر خواننده تأثیرگذارتر است.

ادبیات حوزه گسترده‌ای دارد و فلسفه نیز جایگاه خود را دراست. چرا در کتاب ماه ادبیات و فلسفه این دو در جدا باشد؟

چون کتاب ماه از اول متن عنوان بود. تصمیم‌بندی آن به این شکل بود که از نظر مخاطب نظری به هم نزدیک باشند. در دوره جدید می‌بینیم که ادبیات و فلسفه با هم آمیخته شده و با نظریه‌های ادبی جدید همه آمیخته به

فلسفه است. این یک تقسیم‌بندی قراردادی است که خودماناجام داده‌ایم.

کتاب ماه ادبیات و فلسفه و **هر کتاب ماه دیگری**، **چون در موضوع خاصی فعالیت می‌کنند، مخاطب خاص خود را دارند.** یعنی افرادی که متخصص یا محقق یا دانشجوی این رشته هستند سراغ آنها می‌یفتد. ولی مخاطب عام تا بخواده به داخل مجله و محتوای آن توجه کند، کتاب او این زمینه چه کرده‌اید؟

به جهت معرفی سعی کردیم خواننده از لحاظ بسوی با طرح‌ها و عکس‌ها، از مطالعه مقاله‌ها و مطالب لذت بیشتری برد، یعنی مانند مجلات دانشگاهی و مجلات آکادمیک طراحی نمی‌شود.سعی می‌شود از لحاظ بسوی مخاطب راحت تر برآید تا آن ارتباط برقرار کند که آن هم با کارهای گرافیکی و طراحی انجام می‌گیرد.

گاهی اوقات کتاب ماه به وقت منتشر نمی‌شود.
کتاب ماه ادبیات و فلسفه به وقت چاپ می‌شود، یعنی آخر هر ماه و شماره همراه چاپ شده، تا وجود آنکه هنوز به آخر هر شماره ویدیو یا پانزدهم چاپ شده است که تاخیر انتشار نداشته و شماره آن‌ها در حال صفحه بندی است که سر ماه چاپ می‌شود.

بازتاب کتاب ماه ادبیات و فلسفه در خارج از ایران چگونه بوده است؟

از ابتدا فعالیتمان را برای تثبیت شدن در داخل معطوف کرده بودیم تا در همه حوزه‌ها به یک نتیجه مطلوب برسیم. یکی از محورهای کار ما، بین‌المللی کردن کتاب ماه ادبیات و فلسفه است. الان ارتباط داخلی ما، منحصراً شده و حلاً ما، خواستیم فعالیت‌هایمان را به خارج از کشور معطوف کنیم. البته با بعضی از استادان و نویسندگان در کشورهایی مثل استرالیا، انگلستان و آمریکا ارتباط داریم و آنها مقاله‌هایی نیز برای ما فرستاده‌اند و در نهایت سعی در گسترش این حرکت داریم. یعنی از شماره ۶۰ می‌خواهیم روی این مسأله بیشتر متمرکز شویم.

شما به عنوان سردبیر کتاب ماه ادبیات و فلسفه، ضعف این نشریه را در چه می‌بینید؟
یکی اینکه به شعر کمتر پرداخته‌ایم و دوم اینکه ادبیات در فلسفه غلبه داشته است. البته این هم علت

● یکی از محورهای کار ما، بین‌المللی کردن کتاب ماه ادبیات و فلسفه است

دارد و آن این است که در حوزه ادبیات، در ماه خبلی کتاب منتشر می‌شود. یعنی حدود ۵۲۰۰ تا ۴۰۰۰ کتاب منتشر می‌شود. اما تعداد انتشار کتاب‌های فلسفه خیلی کمتر است؛ یعنی گاهی تا ۵۰ عنوان چاپ می‌شود. طبیعی است که کتاب ماه ادبیات و فلسفه، در بخش ادبیات قوی‌تر باشد، یعنی در حوزه ادبیات، شعر، رمان، داستان کوتاه و… است. دیگر اینکه در حوزه ادبیات بیشتر می‌نویسند. ما این وجود تلاش می‌کنیم در حوزه فلسفه هم مطالب بیشتری داشته باشیم. کار دیگری که باید انجام دهیم، این است که کار تطبیقی بین ادبیات ایران و ادبیات کشورهای دیگر انجام دهیم.

شما که سردبیری کتاب ماه ادبیات و فلسفه را پذیرفته‌اید، آیا پیش از این، سابقه فعالیت‌های مطبوعاتی داشته‌ا؟
حرفه‌ای یک دوره (سال) ۶۶ تا ۶۹ فصلنامه ترجمه جهاد دانشگاهی، دانشگاه علامه طباطبائی سردبیر بودم. یک دوره هم در روزنامه اطلاعات دانشم که در راه کتاب فرهنگ و ادب می‌نوشتم. خیلی مطبوعاتی نبودم و بیشتر اهل کتاب بودم.

در نهایت برای سردبیری چنین نشریه‌ای لازم است که تجربه و سابقهٔ کار مطبوعاتی داشته باشید.

به نظر من بیشتر باید کتاب باشد تا مطبوعات، یعنی باید بیشتر علمی باشد. چون ما بیشتر در حوزهٔ علمی هستیم تا مطبوعاتی که شما مد نظر دارید. به نظر من سردبیری باید بیشتر در رشته مورد نظر تخصص داشته باشد و با آن آشنایی داشته باشد. شکل ارائه آن هم باید به شکل علمی و مقاله‌ای باشد.

دورسی

رها تهرانی

اگر این کتاب‌ها نبودند

آموزش، این کلمه در برگزیده مفاهیمی چون یادگیری، یاد دادن، کسب اطلاعات و دانش است. کنه‌های آموزشی، کتاب‌هایی هستند که علم، اطلاعات، با فن و صنعت را به مخاطب منتقل می‌کنند و کارناگرمی این کتب و موضوعات آن بسیار زیاد و وسیع است. نوع مشخصی از کتب آموزشی که مورد نظر این نوشتار است؛ کتب آموزش داستان، آموزش ترجمه و مقاله‌نویسی است. این ژانر از نوشتار از کتاب‌ادر برگزیدهٔ اطلاعات و نگارش و تجریبات مؤلف آن است نسبت به دانش ادبیات و انواع آن.

در این نوع از کتاب شما با شیوه‌ها و نگارش‌های مختلف ادبیات رویه‌رو می‌شوید که از نگاه مؤلف یا مؤلفانی است که اقدام به نوشتن و چاپ آن کرده‌اند. مهمتتاً کسانی که اقدام به نوشتن کتاب‌هایی برای آموزش داستان نویسی کرده‌اند به این امر اعتقاد دارند که نوشتن داستان یا مقاله دانش است و امری انحصاری نیست.

این درست است که در عصر ما داستان‌نویسی تبدیل شده است به دانشی تخصصی آن دیده می‌شود. اما باید دید که آیا ادبیات به تمام معنی در تئوری و روشمندی شکل می‌گیرد؟ مخاطبان این نوع کتب چه کسانی هستند؟ و عملاً این کتاب‌ها چقدر بر مخاطب خود تأثیر می‌گذارند و جنبه علمی دارد؟

بیشتر مخاطبان این نوع کتاب‌ها در دو گونه جا دارند؛ اول، علاقه‌مندان به نوشتن داستان، مقاله یا کسانی که می‌خواهند برای اولین بار اقدام به ترجمهٔ متنی بکنند. این گروه معمولاً افرادی هستند که به هر دلیلی علاقه مند شده‌اند به نوشتن داستان یا شعر یا مقاله. از آنجاکه این افراد پیش زمینهٔ فنیق و کاملی از امر نوشتن ندارند، و حالا بیست‌سد نوشتن (به طور عملی) آماده‌اند، و عناصر تشکیل دهندهٔ یک داستان (یا مقالهٔ) مانند زبان، تحلیل، روانهٔ دید، ساختار و فرم، و… بی اطلاع هستند، پس به سراغ این گونهٔ کتب می‌روند تا با این عناصر آشنا شوند.

دسته دوم (که عده کمتری هستند) دانشجویان رشته ادبیات، نویسندگان و مترجمان جوان هستند. دانشجویان رشته ادبیات برای کسب اطلاعات بیشتر، معمولاً به این کتابها مراجعه می‌کنند. یعنی کتابهای خاصی در این زمینه از طرف استادانشان به آنها معرفی می‌شود و آنها، علاقه‌مندان یا بی‌علاقه - به این کتابها مراجعه می‌کنند. نویسندگان یا مترجمانی که به این نوع کتابها مراجعه می‌کنند، برای برطرف کردن نقاط ضعف و کسب اطلاعات یا نظرات شخصی به این نوع کتابها مراجعه می‌کنند.

اما مؤلفان این نوع کتابها؟ آنها چه کسانی هستند و تجربه و تخصصشان چیست؟
بیشتر مؤلفان این نوع آثار خود را داستان‌نویسان یا مترجمان یا مقاله‌نویسان هستند. این افراد تجربه و نگارش خودشان را نسبت به ادبیات (شعر، داستان، ترجمه) در اختیار مخاطب می‌گذارند؛ روش‌ها و تئوری‌هایی که این نویسندگان معرفی می‌کنند، نو و ماخیز و بهترین راه‌نوشن و نویسنده‌گی نیست بلکه روشها و اطلاعات مورد تأیید این نویسندگان است و بیابانگر نگاه آنان به مغزله ادبیات.

جبال میرصادقی که منتقد و داستان‌نویس ارزشمند کشورمان است کتاب

خوب و موفق با عنوان «ادبیات داستانی دارد که از این کتاب استقبال خوبی شده است». او در این کتاب به تعریف قصه، رمانس، داستان کوتاه و رمان می‌پردازد و شیوه‌ها و افرادی را در هر زمینه معرفی می‌کند. این کتاب در چند نوبت چاپ شده و مخاطبان آن نویسندگان (خصوصاً نویسندگان جوان) هستند، و به صورت کتاب کمک‌ی در دانشگاه‌های ادبیات استفاده می‌شود.

کتاب‌هایی که پیرامون روش‌های نویسندگی است بسیار زیاد است. چه تألیفی و چه ترجمه

در سال ۱۳۸۰، صد و بیست و دو عنوان کتاب در زمینه آموزش و تحلیل و تئوری داستان نویسی و انشائویی و هفتاد عنوان کتاب در زمینه آموزش ترجمه به چاپ رسیده است.

در نیمه اول سال ۱۳۸۱ نیز سه عنوان کتاب در زمینه آموزش داستان نویسی و عنوان کتاب در زمینه آموزش و مبانی ترجمه به چاپ رسیده است.

این آثار نشان می‌دهد که کنه‌های زیادی پیرامون این موضوع چاپ می‌شود و تا حدودی از این نوع کتاب‌ها استقبال می‌شود و البته نویسندگان خود این نوع کتب هم زیاد هستند.

در یک کتابفروشی از جوانی که یکی از همین کتاب‌ها را خرید به پوید پرسیدم:

این کتابی که دست شماست، می‌شود استش را به من بگویند؟
بله، اسم کتاب اصلی به سوی داستان‌نویسی است.

نویسنده‌اش؟

داویدوش عادلید.

از داویدوش عابدی چه می‌دانید؟

هیچی

چرا این کتاب را انتخاب کردید؟

داستان‌نویسی را دوست دارم. منظور این است که این کتاب چه ویژگی داشت که آن را انتخاب کردید؟ من هنوز از این کتاب را نخوانده‌ام.

این نوع کتاب‌ها به شما کمک می‌کند داستان‌نویس شوید؟
نمی‌دانم، شاید.

فایده از این کتاب‌ها خواننده‌ایدا؟

بله. کتاب «مداسال داستان‌نویس» اثر حسن میرعبادی.

ooo

در صورت مؤلفان کتابهای آموزش داستان و ترجمه هم بخشی از پدیدآورندگان کتاب هستند و شاید سبک‌ترین آنها، کمترین میزان مصاحبه با این افراد می‌شود و کمترین خیره‌های ادبی پیرامون این افراد است. گویی فراموش کرده‌ایم که اینجا هم بخشی از نویسندگان ما و نوشته‌هایشان بخشی از فرهنگ نوشتاری ما است.

شاید فراموش کرده‌ایم که اگر جمال میرصادقی کتاب «عناصر داستان‌نویسی» و ادبیات داستانی او نبود، اگر داستان و نقد داستان احمد گلشیری نبود، اگر کتاب «جهان رمان» اثر ابراهیم یونس می‌نمی‌گردد، شاید که نه، حتی ادبیات داستانی ما چیزی کم داشت!

فراخوان

قابل توجه علاقه‌مندان

به نشر آثار قرآنی

به اطلاع می‌رساند معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همسور اجرای سیاست کلی خود مبنی بر حمایت از فعالیت‌های قرآنی درصدد است تا با هدف حمایت از ناشران و مؤلفان آثار قرآنی، تعدادی از پایان‌نامه‌های برتر دانشگاهی نگاشته شده با موضوع علوم قرآنی را در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری چاپ و منتشر کند. لذا از تمامی ناشران علاقه‌مند دعوت می‌شود برای عنوان پیش‌نشر خرید از فر مورد نظر، تقاضای کتبی خود را به همراه لیست آثار منتشره برای بررسی و گزینش تا تاریخ ۸/۳/۸۵ به نشانی تهران- خیابان انقلاب- مرکز توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی و با از طریق شماره تماس ۳۵۵-۳۶۶۰۳۵۵ ارسال دارند.

مرکز توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی

فراخوان جایزه ادبی کام اول

نشریه کتاب هفته در نظر دارد به مناسبت بیست و پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و همزمان با برگزاری شانزدهمین جشنواره بین‌المللی کتاب تهران (۱۳۸۱)، نخستین آثار در چهار زمینه شعر، داستان و ترجمه ادبی (شعر و داستان) منتشرشده از اول سال ۱۳۷۶، که نخستین توجه جدی به نویسندگان در مراسم افتتاحیه هفته کتاب این سال انجام گرفت و آقای خاتمی رئیس جمهوری ضمن تحلیل از این نشر، پیامی نوبه همین منظور صادر کردند. تا پایان سال ۱۳۸۱ انتخاب و معرفی نماینده به همین منظور ناشران و نویسندگان می‌توانند ارسال سفته نسخه از آثار خود به دبیرخانه جایزه «کام اول» در این حرکت ادبی فرهنگی شرکت کنند.

مهلت ارسال آثار منتشره از آغاز سال ۱۳۷۶ تا نیمه نخست سال ۱۳۸۱ پایان آذرماه سال جاری و آثاری که در نیمه دوم همین سال به چاپ خواهند رسید تا پانزدهم اسفندماه است.

گفتنی است که در ۱۲ فقره از برگزیدهگان در چهار زمینه یاد شده جوایزی به شرح زیر اهدا می‌گردد.
نقارت اول: ۲۰سکه بهار آزادی
نقارت دوم: ۳۰سکه بهار آزادی
نقارت سوم: ۳۰سکه بهار آزادی
نشانی: تهران، میدان هفت‌تیر، خیابان قائم‌مقام فراهانی، عیابان فجر، پلاک ۸، طبقه دوم، گروه جوان
نشریه کتاب هفته، جایزه کام اول.

دبیر خانه جایزه کام اول

«... علی ایچال، حال و روز نویسنده در ایران یادآور این شعر زنده یاد اخوان ثالث است.»
ایشان را هنایت سیمعی می گویند، وقتی از او می پرسیم بر نویسندگان این سرزمین چه می گذرد، حال و روزشان چگونه است و...

امروز که روز کتاب و پدیدآورندگان است به سراغ برخی از فرهیختگان کشور رفته ایم به پاس زحماتی که سال‌ها کشیده‌اند، پای دره نهایشان نشسته ایم

نویسنده‌گی منبع درآمد؟

مرجان کشاورزی آزاد که کتاب «یک تکه بلور» او جزء کتاب‌های تشریفاتی اسام است می گویند: نویسندگان با مشکلات مالی زیادی روبه‌رو هستند. به هیچ وجه به نویسندگی به عنوان تنها شغل و منبع درآمد نمی توان نگاه کرد، نه بیمه و تأمین اجتماعی وجود دارد و نه بازنشستگی. اگر نویسنده‌ای روزی نتواند نویسد، چه باید بکند؟ هیچ امنیت خاطر و تأمینتی وجود ندارد، نه از کارافتادگی و کهولت و نه هیچ شرایط دیگری سبب حمایت از نویسنده نمی‌شود. اگر نویسنده‌ای مشکل پیدا کند کسی نیست که به او کمک کند. نویسندگان فقط به خاطر عشقی که به نوشتن دارند در در این زمینه فعالیت می کنند.

سعیرا اصلانپور نویسنده و عضو شورای سردبیری مجله ادبیات داستانی هم معتقد است: «یک مشکل نویسندگان، حق الزحمه پایین نویسندگی است. حتی بعضی نویسندگان برای چاپ کتاب خود، نه تنها پولی از ناشر نمی گیرند، بلکه مبلغی به او می‌دهند. از این رو به نظر نمی‌رسد بتوان به نویسندگی، تنها به عنوان شغل نگاه کرد.» وی به موضوع اعطای مدرک معادل به نویسندگان اشاره دارد: «بعضی تشکل‌های ادبی پیش‌نویس طرحی را به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داده‌اند البته خواستار اعطای مدرک معادل به نویسندگان شده‌اند. به تمامی هنرمندان مدرک معادل داده می‌شود، به جز نویسندگان. که فعلاً این تقاضا در شورای عالی انقلاب فرهنگی در حال بررسی است، شائبه‌پسند عده‌ای کتاب‌های بازاری می‌نویسند نمی‌توان گفت نویسنده‌اند. معیار درستی وجود ندارد که تعیین کند تعریف نویسنده چیست. برای اینکه کسی پزشک شناخته شود معیاری وجود دارد، اما برای نویسندگی چنین نیست. اعطای مدرک معادل می‌تواند این مشکل را حل کند.»

علی آقاآفر هم معتقد است: «آمار کم افراد کتابخوان در کشور، شمارگان پایین، وضع بد توزیع و فروش کتاب و درصد کمی که ناشر به نویسنده می‌دهد، همگی نشان می‌دهد که نویسندگی نمی‌تواند به عنوان شغل اول مطرح باشد. چون ندانویم در پرداخت‌ها وجود ندارد این است که اکثر نویسندگان در کارهایی شافلند که ربطی به نویسندگی ندارد. البته کتاب‌هایی که در بحران‌های سیاسی شهرتی پیدا می‌کنند و شمارگان و نوبت چاپشان زیاد می‌شود استثنا هستند چون اینها تادام مالی بهتری دارد. اما باز مثل بهاری زودگذر است. مورد دیگر استثنا کتاب‌هایی هستند که توسط ارگان‌ها خریداری می‌شوند که در این مورد هم وضعیت بهتری برای نویسنده پیش می‌آید. در خیلی از کشورهایی که انقلاب شده برای حفظ ریشه‌ها و عمیق کردن آن، نویسنده‌هایی را انتخاب کرده‌اند که قابل اعتماد بوده‌اند و از آنها خواسته‌اند که به کار پژوهشی و نوشتن بپردازند، در حالی که دغدغه‌ای از بابت مسکن و مسائل مالی دیگر نداشته‌اند ولی در کشور ما چنین اتفاقی نیفتاده و نویسنده یا به خاطر استخدام یا به خاطر انجام کار پژوهشی در تشکلاتی است که حقوق می‌گیرد و چنین امکانی وجود ندارد که نویسنده باخیال راحت برود به خلوتی و به نوشتن مشغول شود و حقوقی هم بگیرد.

اگر شورایی مصفاهه نویسنده‌هایی را -چه گنام، چه مشهور- که در زمینه خاصی تبحر دارند انتخاب کند و مقرری به آنها بدهد و به آنها اجازه دهد که از فرصت استفاده کنند و در آن زمینه به نوشتن بپردازند، خیلی مفید خواهد بود.»

وام، بیمه و تسهیلات رفاهی: حرف یا عمل؟

«در جهت حمایت از پدیدآورندگان کتاب، وام اهل قلم به مبلغ ۲ میلیون تومان به صورت قرض الحسنه در اختیار آنها قرار می‌گیرد که بازپرداخت آن نیز ۳ساله است.»

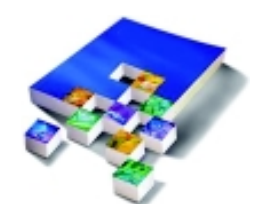
موسوی سبزلولوام در اداره روابط و مراکز فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این باره می‌افزاید: البته به علت محدودیت اعتبار،

مهناز جعفری

پدیدآورندگان: مشکلات و رنج‌ها

می‌خواهند خواننده شوند

دار ادبیک می رود تنها/زین قدیمی قبه‌ خانه، آن کین، آن راستگو نقال/بربخاری بی بخاران روی شیشه در برابرش کفشتی که گردید ماضی اش بر حال/و حال او امروز بر استقبال/بقش بندد یادگار نفرت و خشمش/بقشش از یک آدمک با پیکر سیال.
«اخوان ثالث»

دریافت آن زمان زیادی طول می‌کشد. البته برای دریافت وام، مؤلفان باید ۱۳ اثر تألیفی و مترجمان ۵۰ اثر چاپ شده داشته باشند. که از آخرین آنها بیشتر از ۲ سال گذشته باشد.

اما خاتم کشاورزی آزاد نوبت‌های طولانی و مقدار کم وام و راز اشکالات وام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌داند: «بایدیکه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی امکاناتی قرار داده ولی نوبت‌های طولانی و مقدار کم وام، از اشکالات آن است، چنان‌که دریافت آن ۱۳ تا ۱۴ سال طول می‌کشد.»

سعیرا اصلانپور هم در مورد بیمه معتقد است که تاکنون کاری صورت نگرفته ولی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طی دو سال اخیر وامی ۱۵ میلیون تومانی راه تعدادی از نویسندگان داده است.

علی آقاآفر خواستار ایجاد شهلاتی برای نویسندگان است: «در کشور ما با این قشر در شان او برخورد نمی‌شود. منظور این نیست که نویسندگان از مردم جدا شوند بلکه به این معنی است که شهلاتی برای نویسندگان قائل شوند. مثلاً با داشتن کارتی بتوانند از موزه‌ها و جاهای دیگر دیدن کنند یا تخفیف ویژه‌ای در بهای هتل‌ها به آنها داده شود تا بتوانند در خلوتی به طرح‌هایشان بپردازند.»

دکتر باقر عاقلی نویسنده نیز معتقد است: «اگر میزان وام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی افزایش پیدا کند و بهره آن کاهش یابد، قدم بسیار خوبی است.»

نوشتن کتاب‌های کودک: مشکلات شیرین!

مرجان کشاورزی در مورد کتاب‌های کودک و نوجوان می‌گوید: «کتاب‌های کودک و نوجوان زیر مجموعه‌ای از ادبیات است و این سبب می‌شود که در حقیق اجحاف شود. چرا که کتاب‌های کودک و نوجوان به طور مستقل بررسی نمی‌شود و به عنوان بخشی از ادبیات در نظر گرفته می‌شود. از طرفی کاربری بچه‌ها هم مثل بزرگ‌کردن بچه مشکلاتی دارد. اگر چه مشکلاتش هم شیرین است. مهم‌ترین مشکل، ساده نوشتن است. مفاهیم، بزرگ و واقعی‌اند و باید به ساده‌ترین شکل ممکن بیان شوند.»

علی آقاآفر که خود عضو انجمن نویسندگان کودک و نوجوان است، رغبت به کتاب‌های کودک را بیشتر می‌داند: «هم طوریکه رغبت به کتاب‌های کودک بیشتر است، بخصوص کتاب‌هایی که زبان راحتی دارند. اما متأسفانه نویسندگان، کسی که مشتاق بالای می‌رود، وارد جامعه ادبی می‌شوند، قواعدی را یاد می‌گیرند و زبان راحت خود را از دست می‌دهند، چون فکر این هستند که دیگران آن‌ها را ضعیف و کم‌سواد ندانند، البته برای بچه‌ها نوشتن کار سخت‌تری است، چون دایره سوژه و لغت و تصویر کوچک می‌شود.» وی می‌افزاید: «از طرفی بچه‌ها زودتر تغییر می‌کنند و اسیر جرم می‌شوند، به همین خاطر، همیابی با آنها مشکل است.»

آقاآفر دربارهٔ فراهم آوردن کتاب برای بچه‌ها می‌گوید: «تا یک سنی، بچه‌ها را از نظر کتاب تغذیه می‌کنند و بعد، هایشان می‌کنند. برای بچه‌های دستاوی و راهنمایی کتاب و مجله وجود دارد اما بچه‌ها وارد دبیرستان که می‌شوند، دیگر چیزی در دستشان نیست.»

صدا و سیما: پفک و کتاب!

سعیرا اصلانپور زیاد شدن وسایل ارتباطی را از دلایل کاهش رغبت خانواده‌ها به کتاب می‌داند و دربارهٔ عملکرد صدا و سیما می‌گوید: «در صدا و سیما جایی برای تبلیغ کتاب وجود ندارد. بعضی برنامه‌ها گزینشی

عمل می‌کنند و جایی برای آگهی کتاب نیست. در حالی که می‌شود با گرفتن مبلغ کمتری برای کتاب تبلیغ شود.»
آقا آفر هم در این مورد معتقد است: «در تلویزیون، تبلیغی برای کتاب نیست، هر شب چند نوع پفک تبلیغ می‌شود ولی خبری از کتاب نیست. انبشر آن چنان پولی ندارد که در تلویزیون تبلیغ دهد. صدا و سیما هم نباید پولی برای آگهی کتاب بگیرد. می‌شود در برنامه‌های مختلف به صورت زیرنویس اسم کتاب‌های تازه چاپ‌شده را گذاشت. معرفی و نقد کتاب به چهره‌ها و کتاب‌های مشخص محدود است. تلویزیون، اخبار فرهنگی دارد اما همه چیز در آن مطرح می‌شود. باید کنار اخبار سراسری ۵ دقیقه به معرفی کتاب‌هایی که همان روز چاپ شده‌اند، اختصاص داده شود، نه در برنامه‌ای که ۱۲ شب پخش می‌شود.»

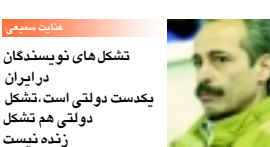
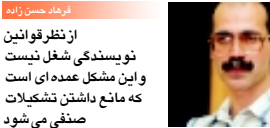
این نویسنده دربارهٔ رعایت حرمت نویسند،‌ها در برنامه‌های صدا و سیما می‌گوید: «در سریال‌های تلویزیونی، معمولاً نویسند،‌ها را آدم‌هایی عجیب و غریب و با تیپ‌های خاص نشان می‌دهند، بدین ترتیب شخصیت و حرمت نویسند،‌ه حفظ نمی‌شود.»

ممیزی: قانونی و قاعده مند

«ممیزی کتاب اساسی ثابتی ندارد، گاهی جلو کتابی به خاطر چند کلمه گرفته می‌شود و بعضی اوقات بدترین کتاب‌ها چاپ و در بازار پخش می‌شوند و تازه بعد از مدتی متوجه می‌شوند و جمع‌آوری اش می‌کنند.» خاتم اصلانپور دربارهٔ ممیزی کتاب می‌افزاید: «بعضی مراکز کارهایشان را به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نشان نمی‌دهند، البته در ممیزی بیشتر برای هنجارشکنان مشکل پیش می‌آید ولی گاهی هم کتاب‌های هنجارشکن و ضد ارزش از لحاظ اخلاقی چاپ می‌شوند.»

آقاآفر معتقد است: «ممیزی کتاب به نظر من باید وجود داشته باشد اما نه اینکه قیترها اقتدر زیاد باشند که چیزی از آن بیرون نیاید و نه اقتدر آزاد باشد که همه چیز رد شود. در واقع باید استاندارد باشد و با شرایط و مقتضای روز بخواند و نباید یک طرفه باشد. اگر طرح بعضی مسائل سبب انحراف می‌شود، طرح نکردن بعضی چیزها هم منحرف کننده است.»

محمدرضا سرشار به نقش مصدیان امر ممیزی اشاره دارد: «اگر ممیزی دقیقاً در چارچوب قوانین رسمی و مترقی به دست افراد اهل، سالم و متعهد و بدون غرض و مرض و تنگ نظری و باسواد در هر رشته

فردا:
علی آقا آفر
نویسنده‌گی نمی‌تواند به عنوان شغل اول مطرح باشد. چون تداومی در پرداخت‌ها وجود ندارد

فرهاد:
حسین زاهد
از نظر قوانین نویسنده‌گی شغل نیست و این مشکل عمده‌ای است که مانع داشتن تشکلات صنعتی می‌شود

سعیرا:
عزیزت سیمعی
تشکل‌های نویسندگان در ایران یکدست دولتی است. تشکل دولتی هم تشکل زنده نیست

صورت گیرد، پسندیده و بجاست و نتایج مثبتی برای جامعه و حتی نویسندگان به پارسی آورد.»

سازمان نظام نویسندگان، یک پیشنهاد

خلیم آزاد پیشنه‌اش تشکیل سازمان نظام نویسندگان را غیر عملی می‌داند؛ «چون نویسندگی در محدودیت‌های کاری و زمانی نمی‌گنجد و کار ناظمی نیست؛ نویسندگان دوست دارند زمان، دست خودشان باشند و عقیده یا قاعده خاصی نباشند. در این زمینه اگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قوانینی کلی و کلیت تهیه کند، سؤمندتر است؛ چون قراردادهای نویسندگان یا ناشران شخصی و توافقی است و این باعث می‌شود در بعضی موارد حق نویسنده ضایع بشود.»

علی آقاقلی هم معتقد است؛ تشکیل سازمان نظام نویسندگان با مسائلی روبه‌روست؛ اینکه این نظام فزاینی باشد یا دست خودنویسده‌ها یا اینکه چه بودجه‌ای داشته باشد و رسمی باشد یا نه؟ به طور کلی نویسنده‌ها رفتگی به تشکیلات دولتی ندارند، ممکن است حتی خودشان برای دولت کار کنند، اما نمی‌خواهند تشکیلاتشان زیر نظر دولت باشد. اگر انجمن‌ها از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حمایت شوند، بهتر است، چون در غیر این صورت این تصور به وجود می‌آید که این ارگان متعلق به مانیست و در آن اعمال نظر صورت می‌گیرد.»

تشکل صنفی، بین سیست قانونی

مناصفانه تر گفتو ما تشکیل های صنفی معترضه، پرسیافته و فراگیری برای نویسندگان و پدیدآورندگان کتاب، وجود ندارد. انجمن نویسندگان کوکود و نو جوان و انجمن قلم ایران دو تشکل نوپای صنفی هستند که آشنایی با فعالیت‌هایشان، راهگشایی شکل گیری تشکل های دیگر است.

انجمن نویسندگان کوکود و نو جوان

این انجمن در سال ۱۳۷۷ تأسیس شد و هدف آنها رسیدگی به مسائل صنفی نویسندگان، ارتقا و رشد کمی و کیفی ادبیات کوکود و نو جوان و کرد هم آوردن نویسنده‌هاست.

حسن‌زاده یکی از اعضای این انجمن می‌گوید: «از نظر قوانین، نویسندگی شکل نیست و این مشکل عمده‌ای است که مانع داشتن تشکیلات صنفی می‌شود و انجمن ما هم به عنوان یک انجمن صنفی ثبت نشده است. اما در اینجا کارهایی صورت می‌گیرد، مثل رسیدگی به مشکلات اعضای انجمن از ناشران، اعطای وام از صندوق انجمن به اعضا…»

انجمن قلم ایران

په‌ار سال ۷۸، خلیم‌هاو آقایان، سمیرا اصلاچور، زهراصیه تجار، مریم جمشیدی، مریم صیغ‌زاده ایرانی، دکتر محسن پرویز، علی معلم دامغانی، حمید سبزواری، نصرالله بردانی، محمدرضا سرشار، محمد میرکیایی، سیدمحمد آوینی، محمد نوری‌زاده، دکتر عبدالکریم بی‌آزار شیرازی، محسن چینی‌فروشان، حمید گروگان، سیدمه‌دی شجاعی و محمدرضا جوادی، انجمن قلم ایران را تشکیل می‌دهند.

مژده دقیقی

خیلی‌ها که وارد این عرصه (ترجمه)

شده‌اند، این‌کار را دست‌کم گرفته‌اند

یاقف‌علیقی

نویسنده برای یک کتاب

یک‌سال‌کار می‌کند و شاید

حدود ۱۰۰ مآخذ را مطالعه

می‌کند ولی در انتخاب‌پولی

تخصیص نمی‌شود

سمیرا اصلاچور

زیاد شدن وسایل

ارتباطی از لابلیل‌کاهش

رغبت خانواده‌ها به

کتاب است

محمدرضا سرشار با انتقاد از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که پس از گذشت سه‌سال از تأسیس این انجمن، هنوز حتی یک ریال هم کمک‌نکرده است می‌افزاید: «با این همه باید بگویم که در همین مقدرات اندک، ما چندان هم بیکار نبوده‌ایم.» وی برخی از اقدامات انجام‌شده این انجمن را برمی‌شمارد:

• برگزاری یک دوره کلاس‌های آموزش داستان‌نویسی برای زرمندانگان
• ۸سال دفاع مقدس و خانواده‌های آنان با سرمایه‌بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس
• برگزاری جشنواره قلم‌زین
• برگزاری کتاب‌های برگزیده در رشته‌های رمان، داستان کوتاه، شعر...

و نقد و مباحث نظری ادبی

• تأمین وام برای اعضا

... و

نقدش شعر جوان

دکتر شعر جوان در سال ۶۸ با هدف شناسایی استعدادهای شعر جوان کشور و فراهم آوردن زمینه آشنایی و تعامل آنها باهم و ارائه خدماتی در جهت رشد شعر شاعران کشور تشکیل شد. اعضای تشکیل‌دهنده این انجمن عبارتند از: مه‌ندس محمدرضا عبدالملکیان، آقایان دکتر قیصر امین‌پور، ساعد باقری، سیدحسن حسینی - که در نیمه راه آقای حسینی کاره گرفت و آقای محمدرضا محمدی‌نیکو به این جمع پیوست - به اضافه خلیم دکتر راغی.

مه‌ندس محمدرضا عبدالملکیان می‌گوید: «از آغاز تأسیس تا حال ۷ دوره عضو پذیری داشته‌ایم که در دوره‌های اخیر با اقبال خوبی مواجه شدیم. همچنین در حال حاضر مشغول عضوگیری برای دوره هشتم می‌باشیم، که با درج آگهی در برخی نشریات از شاعران جوان سراسر کشور دعوت به عمل می‌آوریم.»

وی برخی برنامه‌های این دفتر را اینگونه می‌شمارد: «جای مجموعه شعر شاعران جوان، چاپ جنگ جوان، چاپ کتاب‌های استانی شعر، چاپ گزیده شعر جوان ملل، طرح انتخاب کتاب شعر جوان شاعران فارسی‌گوی و کنگره سراسری شعر جوان.»

هفته کتاب، بهترین تجلیل

دکتر یاقف‌علیقی نویسنده کتاب‌های بسیاری در حوزه تاریخ است؛ نویسندگان بزرگترین مشکلاتی که دارند این است که چون نویسندگی برای عده‌ای از آنها شغل اصلی است، با توجه به شمارگان کم کتاب، نظرشان تأمین نمی‌شود. نویسنده برای یک کتاب یک سال کار می‌کند و شاید حدود ۱۰۰ مآخذ را مطالعه می‌کند ولی در انتها پولی نصیبش نمی‌شود و آنچه به دست می‌آورد یا توجه به هزینه‌ها اصلاً کافی نیست. اگر کمک‌های بی‌نویسنده، ما صورت بگیرد مثل اینکه قیمت کاغذ کاهش یابد، یا اینکه حق التألیف نویسندگی افزایش یابد، خیلی مؤثر است.»

وی درباره هفته کتاب می‌گوید: «هر برنامه‌ای که هم در راه ترویج فرهنگ کتابخوانی انجام شود، مناسب است. هفته کتاب هم تأثیر خوبی که داشت این بود که به مردم توجه داد، کتاب بخردند و بخوانند. این نویسنده بهترین راه تجلیل از یک نویسنده را خریدن کتابش می‌داند، باید خرید و بخش کتاب افزایش یابد.»

علی‌اصغر سیدآبادی هم هفته کتاب و مراسم شبیه آن را ایجادکننده شور و شوق می‌داند:

«ما گاهی شور و شوق فقط در برگزاریکننده‌ها اتفاق می‌افتد و لازم است این شور و شوق عمومی شود تا کسانی که کتاب می‌خرند بیشتر شوند.» وی بهترین راه تجلیل از نویسنده‌ها را ایجاد فضای مناسب برای نوشتن عنوان می‌کند، «یکی از بهترین کارها در این زمینه حذف میزری پیش از چاپ است. حتی نویسنده‌ای هم که دچار میزری نمی‌شود راحت‌تر است چون کتاب در میزری معطل می‌شود، وقتی میزری حذف شود، حداقل ۲۰ روز زمان چاپ کوتاه می‌شود. در کل باید اقداماتی کرد که اعتبار نویسنده افزایش یابد.»

نظر مجید قیصری درباره هفته کتاب اینگونه است: «به نظر من هدف پایانی طرح هفته کتاب پیشتر ترویج فرهنگ کتابخوانی است، ولی بهترین راه کتابخوان کردن ایجاد حس کنجکاوی و حساسیت در

مردم است.» وی بهترین راه تجلیل از نویسندگان را حفظ شأن آنها می‌داند: «اینکه چه برنامه‌ای می‌ریزیم مهم نیست، مهم نوع نگاه متریان امور فرهنگی است.» نوع نگاه به نویسنده‌ها باید عوض شود، چون الان شاهد نوعی رنجش و بی‌مهری هستیم، این ربطی به جایزه و سکه و... ندارد.

عباس مخیر: احداث کتابخانه به جای جشن

عباس مخیر مهمترین مشکل نویسندگان را ستوسه‌مهری می‌کند؛ «ممیزی اشکالات زیادی ایجاد می‌کند، یک نفر سرمایه‌گذاری می‌کند ولی به کتابش مجوز نمی‌دهند. این باعث می‌شود که نویسنده به نوشتن رغبت نداشته باشد. و ایده‌هایش را بیاده نکند، مترجم به ترجمه آثار نمی‌پردازد و در نتیجه کتاب‌های خوب و آثار تازه، وارد نمی‌شوند. سپس اعتماد عمومی نسبت به کتاب کم می‌شود و به بازار کتاب لطمه می‌خورد.» البته وضع بازار کتاب، اوضاع اجتماعی و اقتصادی، سیاست‌های نشر و بخش، مناسبات ناشران و لیون تشکل‌های صنفی اهل قلم و نداشتن ارتباط مناسب با سایر مجامع فرهنگی دنیا از دیگر مشکلات این صنف است.

آقای مخیر درباره هفته کتاب می‌گوید: «به نظر من به جای تمام پول‌هایی که خرج می‌شود، خریدن کتاب و احداث کتابخانه مهمتر است. جشن و مراسم تجلیل خیلی خرج دارد و پول‌ها صرف بیزرو پهاش می‌شود و نفع چندانی ندارد.»

من طرفدار کارهای نمایشی نیستم وقتی از سوی نویسنده را بازجویی می‌کنند و دستگیرش می‌کنند، نمی‌شود باور کرد که تجلیل‌ها واقعی است. در این میان تکلیف روشن نیست و این فکر به ذهن می‌رسد که مسئولان به حل مسائل خود می‌پردازند و کاری برای نویسندگان نمی‌کنند و با این مراسم می‌خواهند سرشان را ذبیره بماند!»

عنایت سمیعی: تشکل دولتی، نه

«شمارگان ناازل کتاب در کشور - حداکثر ۳ هزار نسخه - با حمایت دولت، گواهی می‌دهد که معلم و استاد کتاب نمی‌خوانند، پس چه جای شکایت از دانش‌آموز و دانشجو؟ در این اوضاع و احوال نویسنده بی‌خواننده هم باید به تبع میزری گردن نهد و هم شمشیر خودمیزی را نصب الراس قرار دهد. به این ترتیب مشکلات نویسنده عبارتند از: غیاب خواننده، مرگ مؤلف، ماتریوریک متن.»

سمیعی درباره تشکل‌های نویسندگان معتقد است: «تشکل‌های نویسندگان در ایران یکدست دولتی است، تشکل دولتی هم تشکل زنده نیست، اداری است. اداره بیزاراده معطوف به قدرت است. اداره معطوف به قدرت نیز همگان را زور تخت Pronoate دراز می‌کند تا ثبت باشند. برابر مجاز و ماند فعالیت و مشکلات تشکل‌های غیردولتی. محافل پرکنده مجاز و غیرمجاز، بسیار در کشور موجود است ولی در این میان کانون نویسندگان ایران، تنها محفلی است که برای رهایی از تجمع محفلی و دستپای به تشکل مجاز تلاش می‌کند. موفق نمی‌شود.»

مژده دقیقی: طرح مشکلات با جذابیت

مژده دقیقی مترجم کتاب روژیای نوشتن و چند کتاب دیگر است؛ «کتاب‌هایی مثل روژیای نوشتن مشکلات و دفعه‌های نویسندگان صاحب‌نام دنیا را نشان می‌دهند و چون مطالب در قالب گفت‌وگو بیان می‌شود بیشتر و بهتر با خواننده از تباط برقرار می‌کند.»

وی در مورد اینکه آیا تصمیم‌ن‌دار کتاب دیگری درباره مشکلات نویسنده‌ها منتشر کند می‌گوید: «اگر توجه کرده باشید، در این کتاب (روژیای نوشتن) نویسنده‌ها در طول مصاحبه از فراز و فرود کارشان صحبت می‌کنند و هر کدام وجهی از مشکلات کارشان را بیان می‌کنند. شاید طرح مشکلات در روال صحبت خیلی تأثیرگذارتر و جذابتر از مطرح کردن آنها مثلاً در مقالات تحقیقی باشد.»

خلیم دقیقی درباره مشکلات ترجمه معتقد است: «فیر از مشکلات مالی و فنی و اداری و ارشادوی، هر ترجمه‌ای مشکلات خودش را دارد و این مشکلات را باید با کار کردن و صرف وقت حل کرد، خیلی از مشکلاتی که مترجم به امید ویراستار باقی می‌گذارد، با کمی تلاش رفع می‌شود. فکر می‌کنم مسأله‌ای که الان در زمینه ترجمه با آن روبه‌رو هستیم این است که خیلی‌ها که وارد این عرصه شده‌اند، این کار را درست کم گرفته‌اند.»

کتابخانه شماره ۹۰، پنجشنبه ۹ آبان ۱۳۸۱ - ۹

کتابخانه‌هایی که در میان اعضای یک خانواده، ذمیل مجله یا مجتمع مسکونی به طور خودجوش به وجود آمده‌اند، کتابخانه‌های خانگی هستند که از مهم‌ترین بزرگی هایشان، عدم وابستگی آنها به سازمان، نهاد یا سازمان‌های دولتی است.

غایت از نوع کتابخانه‌ها یا کتابخانه‌های عمومی و خصوصی، دسترسی آسان و سریع به کتاب بدون پرداخت هزینه و حق عضویت بوده و فاصله کتابخوان از کتاب کم کرده و تعداد مطالعه کنندگان را بیشتر کرده است.

اولین جشنواره کتابخانه‌های خانگی برای شناسایی نوع فعالیت این کتابخانه‌ها توسط انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، با مشارکت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر انتشارات کتک آموزش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان صنایع و معادن استان تهران، سازمان حمل و نقل و ترابگردن تهران، فرهنگسرای نوجوان، فرهنگسرای کودک و فرهنگسرای بانو برگزار می‌شود.

فرهاد حسن زاده دبیر جشنواره کتابخانه‌های خانگی درباره انواع کتابخانه‌های خانگی می‌گوید: این کتابخانه‌ها به سه دسته نیمه‌فعال و غیرفعال طبقه‌بندی می‌شوند.

کتابخانه‌های فعال یا انگیزه و تفکر قلمی مسؤ‌ولان آن گشوده شده که دارای امتیاز و ارزش بالایی است. کتابخانه‌های نیمه‌فعال متعلق به افرادی است که صاحب کتابخانه‌ای شخصی هستند که کتاب‌های آن متناسب با نیاز جامعه در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد و در کنار خدمات اطلاع‌رسانی، اجساد ادبی، هنری و نمایش فیلم نیز برگزار می‌شود و نهایتاً کتابخانه‌های خانگی غیرفعال که از آنها استفاده شخصی شده و عموم مردم از وجود آنها مطلع نیستند.

گفتنی است هدف برگزاری این جشنواره برقراری شرایطی است تا فعالیت اطلاع‌رسانی این سه نوع کتابخانه متحول شود و کتابخانه‌های غیرفعال در ارائه خدمات اطلاع‌رسانی به عموم مردم، به کتابخانه‌هایی بویا در این زمینه تبدیل شوند.

وی می‌افزاید، این کتابخانه‌ها از جنبه‌های مختلف باهم متفاوت هستند. گروهی از کتابخانه‌های خانگی در روستاها و گروهی دیگر در شهرها تشکیل شده‌اند و طبقاً کتابخانه‌های شهری مجهز به خدمات مدرن اطلاع‌رسانی مثل کامپیوتر و اینترنت هستند و که از آنها استفاده در روستاها موجود نیست.

همینطور بعضی از کتابخانه‌های خانگی متعلق به استادان دانشگاهها و حوزای کتاب‌های تخصصی مرتبط با رشته تحصیلی آنهاست که این کتاب‌ها برای متخصصان این زمینه کاربرد مطالعه‌ای دارد.

وی در ادامه درباره انواع دیگر از کتابخانه‌های خانگی می‌افزاید، این کتابخانه‌ها می‌توانند متعلق به کتاب‌کان سازمان و اداری‌ای خاص و یا مجتمع مسکونی و افرادی‌کم محله باشند. همچنین با این دیدگاه می‌توان در آینده از ترویج کتابخانه‌های خانگی در ماده‌له کتاب با تشکیل کبیرخانه‌ای دائمی برای حمایت و تقویت محتوای کتابخانه و گسترش آموزش‌های همگانی توجه کرد.

فرهاد حسن زاده ویژگی برتر این نوع کتابخانه‌ها را جذب تعداد زیاد افراد کتابخوان ذکر می‌کند. او معتقد است، کتابخانه‌های خانگی با ارائه کتاب بدون طی مراحل اداری باعث شده تا مراجعه کنندگان بیشتری از این مکان‌ها کتاب امانت بگیرند. چرا که در جامعه ما روابط هفتی و فامیلی بسیار ارزشمندتر از سیستم‌های خاص و قانونمند

است. در کتابخانه‌های خانگی با تبدیل اطلاع‌رسانی سنتی به اطلاع‌رسانی مدرن می‌توان سنت و مدرنیته را باهم آمیخت و به نتیجه‌ای کاربردی در خدمات اطلاع‌رسانی دست یافت.

رسیدن به این هدف، ملزم به تشکیل مراکزی برای آموزش صحیح کتابداری کاربردی به کتابخانه‌های خانگی و نهایتاً ۷۵۰ نفری برای حمایت از این شکل‌هاست. بسیاری از ناشران در این باره می‌گویند، در سال تعدادی نامه از مسؤ‌ولان کتابخانه‌های خانگی با محتوای درخواست کتاب به انتشارات آنها نوشته می‌شود که در واقع تهیه کتاب مربوط مورد نظر آن به مراکز و یا نهادهای دولتی مرتبط است.

فرهاد حسن زاده می‌گوید، انجمن نویسندگان کودک و نوجوان خُلاّح‌حسی می‌زد که تعداد ۴۰ یا ۵۰ کتابخانه خانگی در سراسر کشور وجود دارد، اما با ارسال فرخوان در نشریه‌های مختلف، ۱۵۵ کتابخانه با عنوان خانگی در جشنواره فوق شرکت کردند. همچنین از ۱۵۵ کتابخانه شرکت کرده در جشنواره، ۳۵ کتابخانه در مرحله اول داوری و ۲۰ کتابخانه در مرحله دوم داوری به نام‌های عبدالرضا الله یاری از فارس، سیدعلی آصفی از قزوین، عبدالله عبادی از زنجان، نادعلی اسماعیلی از ساری، رحیم میکانلی‌پور از تبریز، سید فرهاد مرانی از بروجرد، محمد محسنی از بابل، راحله مجیریان از شیراز، سیدجمال‌الدین رضوی از کرمان، سرور

● کتابخانه‌های خانگی با ارائه کتاب بدون طی مراحل اداری باعث شده تا مراجعه کنندگان بیشتری از این مکان‌ها کتاب امانت بگیرند

حسینی از تهران، پروین زنگ ملک‌زاده از آذربایجان شرقی، علیرضا ابراهیم‌آبادی از بیرجند، ژاله وفاهی از شیراز، حسن ملکی از تبریز، محمدحسین گنجی از اصفهان، مهدی نادری از کرمانشاه، ناعید حبیبی آزاد از تهران، فرخنده گروهی از تهران، کاووس حیدری از ملایر و کتابخانه پرفسور حساسی از تهران، شایسته تقدیر شناسایی شده‌اند و نهایتاً از بهدخت رشذیه و فرمهر منجزی نماینده کانون نوسعه فرهنگی کودکان و نوجوانان به عنوان افراد بویا در تشکیل و مجهزسازی کتابخانه‌های خانگی تقدیر ویژه می‌شود.

همینطور وزارت آموزش و پرورش به ۵ دانش‌آموز با معلم فعال در راه‌اندازی کتابخانه‌های خانگی لوح تقدیر اهدا می‌کند.

نکته قابل ذکر آنکه هیأت داوران مرحله نخست متشکل از اعضای شورای سیاستگذاری جشنواره با نام‌های محمود برآبادی، جمال‌الدین

اکرمی، سیدعلی کاشفی خوناناری، علی اصغر سیدآبادی، فاطمه زمانی، فرهاد حسن زاده و داوران نهایی محمود دولت‌آبادی، عبدالحسین آذرنگه، ناصر قزویی، نوش‌آفرین انصاری، کیومرث صابری و مصطفی رحماندوست هستند.

دبیر اولین جشنواره کتابخانه‌های خانگی می‌گوید، هیأت داوران توسط شورای سیاستگذاری جشنواره، انتخاب شده‌اند که دیدگاه تعیین این افراد، سنجش مساحت‌امان جامعه کتابداری، ادبیات و هنر است.

به گفته وی این مراسم امروز در تالار حرکت واقع در میدان گلها، نقاط پرزگار جلال آل احمد و بزرگراه کریمستان، ساعت ۷ بجایزظهر برگزار می‌شود و مدعوین آن شامل وزیر و معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اعضای انجمن نویسندگان کتابخانه‌های خانگی، تعدادی از ناشران، صاحبان جشنواره و برگزاریدگان نهادی شرکت‌کننده در جشنواره و برگزاریدگان آزاد فرهنگ‌ها هستند.

از برنامه‌های این مراسم، سخنرانی‌های کوتاه وزیر با معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مصطفی رحماندوست (دبیر اجریات تحقیقاتی کتابداری در کشورهای دیگر) داوران و مسؤ‌ولان کتابخانه‌ها، نمایش کوتاه، موسیقی و اهدای جایزه به برگزاریدگان جشنواره است.

همچنین پوستری حاوی اسامی ناشران اهداکننده کتاب به کتابخانه‌های خانگی به نام‌های اتقی پیام آزادی، پدایش چشمه، دفتر آلیف، ذکریه روزبهان‌روزنه، رویسی سپید، شاپور، عمل نشو، فرارنگ، فدایی، تقوی، کازمانه گل آقامهمگان و نیلی از برنامه‌های جنج این جشنواره با هدف تشویق ناشران در توجه به محتوای کتابخانه‌های خانگی و تکمیل منابع علمی این کتابخانه‌ها ارائه می‌شود.

فرهاد حسن زاده از چندین کتابخانه خانگی شرکت‌کننده در این جشنواره این چنین نام می‌برد: خانمی معلول از ناسجه با در کارگاه آموزش خیاطی شوه، کتابخانه‌ای تشکیل داده که کتاب‌ها در میزباز تبریزون جایگزین شده‌اند و همه افرادی که مستوفد عقب‌ماندن و یا معذره خواری و یازفروشی محل را به کتاب‌ها اختصاص داده‌اند. البته تعداد شرکت‌کنندگانی که طبقه‌ای از محل سکونت خود را همراه با کامپیوتر، اینترنت، میز و صندلی برای مطالعه اختصاص داده‌اند نیز زیاد است.

با چند تن از مسؤ‌ولان این کتابخانه‌های شرکت‌کننده در اولین جشنواره کتابخانه‌های خانگی برای آشنایی بیشتر با فعالیت آنها در این زمینه صحبت کرده‌ام که به شرح زیر است.

مجموعه فرهنگی پروفسور حساسی شامل ۲ کتابخانه می‌باشد که با تعداد فراوان کتاب و در موضوع‌های متنوع به همت پروفسور حساسی به وجود آمده است.

مهندس ایرج حساسی دیدگاه پروفسور حساسی به مطالعه و کتابخوانی را این چنین ذکر می‌کند: «اتوجه به بیانه سازمان یونسکو که پیش‌بینی کرده بود در سال ۱۹۹۵ میلادی هر ۲۰۰ سال، در سال ۱۹۹۸ میلادی هر ۵ سال و در سال ۲۰۰۰ میلادی هر ۲۰۰ سال در جهان دو برابر می‌شوند و با سال ۲۰۲۰ میلادی هر ۱۲ ساعت این رویداد علمی اتفاق می‌افتد که مؤید ضرورت آموزش علوم از راه مطالعه و کتابخوانی است.

وی معتقد است، متأسفانه با توجه به جایگاه مهم کتاب در جهان، ایران به مطالعه کمتر توجه کرده تا

آزاده سیدین **گشت و گذار**

باور کنید از اینجا شروع می‌شود نقش پنهان کتابخانه های خانگی در مطالعه

آنجا که هر زمان در دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی کمبود منابع مالی یا صرفه جویی خرید کتاب و مجلات علمی جریان می‌شوند. مدرن‌ترین تولیدات خارجی‌ان به مملکت است، در حالی که همه شرکت‌های پیشرفته جهان در تولید مواد اولیه محصولات صنعتی هم‌راه با مراکز تحقیقاتی کتابخانه‌ها و آزمایشگاهها یا یکدیگر رقابت می‌کنند.

نکته مهم آن است که حفظ کردن انبوه اطلاعات که هر لحظه افزون می‌شوند دیگر جایگاهی نداشته و تولید علوم و استفاده کاربردی آنها قابل توجه است. به عنوان نمونه پس از جنگ آمریکا و ویتنام، در هر مترمربع از خاک ویتنام یک مین کاشته شده بود و ریتناسی‌ها معتقد بودند، در بازسازی کشورشان مطالعه مهم‌تر از استخراج مین‌هاست و با کشور هندوستان که در آن هر روز صبح چندمترکان بر اثر فقر و گرسنگی توسط ماشین جمع‌آوری می‌شود، اسامی نویسندگانشان در مقالات علمی کتاب‌های آمریکایی میبود است.

با این توصیف دانش‌آموزان و دانشجویان ایرانی بدون حضور کتابخانه و عدم مطالعه در مراکز آموزشی، رتبه‌های المپیادهای جهانی را دست می‌آورند و نهایتاً به علت عدم وجود آزمایشگاه و کتابخانه و مراکز تحقیقاتی برای استفاده کاربردی این آموخته‌ها، به اروپا و آمریکا سفر کرده و برای پیشرفت علمی این نژاد تلاش می‌کنند.

با توجه به اهمیت که پروفسور حساسی برای دانش و آموزش از طریق مطالعه قائل بوده، ۱۳۳۰ کتابخانه خانگی حاصل کتاب‌های خوانده شده وی در منزل شخصی‌ین بزرگوار تشکیل شده است. یکی از این کتابخانه‌ها حاوی ۱۶ تا ۱۵ هزار سند کاری و تحقیقاتی دکتر حساسی، مجلات، مقالات علمی، کتاب‌های اهداکننده به بنیاد پروفسور حساسی و کتاب‌های درباره علوم کاربردی و کتابخانه دوم شامل ۷۳۳۰ جلد کتاب، مجله و مقالات علمی که در دفتر کار اوست.

این منابع شامل کتاب‌های مرجع مثل دایرة المعارف‌ها، فرهنگه‌ها، تا ۱۴ زبان مختلف، فلسفه، دین، تاریخ و جغرافیای قدیم و جدید کل جهان، پزشکی، فیزیک، شیمی، ستاره‌شناسی، بیولوژی، ریاضی، جانورشناسی، نقش‌انسان‌معرف، دنیا، مرمغاری، کشاورزی، باغبانی، تولید و پرورش میوه‌ها، انگری، تجاری، استاندارد‌های مختلف و... است که هم‌اکنون، دانشجویان و دانش‌آموزان نیازمندان موضوع‌ها به این کتابخانه مراجعه کرده و از مطالب در خواستی آنها‌کی بر داری می‌شود.

گفتنی است که کتاب‌های کتابخانه، اهدایی از طرف مردم و با خریداری شده از کتابفروشی‌های سراسر کشور است که توسط ۱۳۳ نفر محقق، استاد و مهندس بنیاد پروفسور حساسی نظارت علمی می‌شوند. منابع این کتابخانه براساس موضوع‌های گفته شده فهرست بندی و در قفسه‌ها جایگزین شده‌اند که در آزادی نزدیک اسامی آنها در کامپیوتر ذخیره می‌شود.

یکی دیگر از برگزاریدگان جشنواره مورد نظر، بخش کتابخانه و انتشارات کانون نوسعه فرهنگی کودکان است که به تشکیل و تجهیز کتابخانه‌های خانگی می‌پردازد.

فرمهر منجزی یکی از مسؤ‌ولان این کانون می‌گوید، فعالیت اصلی این مرکز برپایی و تجهیز کتابخانه‌های روستایی با مشارکت مردم و بدون کمک نهاد یا سازمانی خاص، با هدف ترویج فرهنگ

دکتر فتح‌الله مجتبیایی، مترجم و محقق؛ نقد و معرفی، کارساز ترانز نامایش کتاب است

من معتقدم که هفته کتاب می تواند بهترین موقعیت برای معرفی کتاب‌ها باشد. در صورتی که سعی شود کتاب‌های معتبر و خواندنی شناسایی و به مردم معرفی شوند. حتی می توان در مورد کتاب‌ها فیلم‌های مختلف ساخت و به نمایش گذاشت.

هفته فرست مناسبی است برای اطلاع رسانی به عموم برای معرفی این که در ایران چه کتاب‌هایی نوشته و منتشر شده است و یا حتی اینکه چه کتاب‌های در خارج از کشور راجع به ایران نوشته شده است. یکی از برنامه‌هایی که برای اجرا در این هفته مناسب به نظر می رسد بررسی و نقد منتقدان مختلف در زمینه‌ها و حوزه‌های مختلف است. یعنی مثلاً در حوزه علوم انسانی می توان شاهنامه‌های متعددی را مانند ادبیات، حقوق، تاریخ، سیاست، ... در نظر گرفت و در هر زمینه آن متخصصان آن امر خواست که بررسی و نقد آخرین کتاب‌های منتشر شده در آن زمینه‌ها یا حتی در حوزه علوم عملی و پزشکی و... مانند طبی، شیمی و... بپردازند تا به وسیله آن در واقع به این نکته برسیم که وضعیت کتاب و نشر در هر حوزه و زمینه‌ای در چه سطحی قرار دارد. هر چند که این خواست تا حدودی امکان پذیر شده اما به هر حال فکر می کنم که کار برای انجام دادن زیاد مسائل اصلی کفایت برگزاری است.

دکتر عزت‌الله فولادوند، مترجم :

اقتصاد و کتابخوانی
بنده تقریباً از برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط مطبوعات(اطلاع دارم و فکر می‌کنم تدارکی که مسؤولان فرهنگی دیده‌اند، در جای خود بسیار کارساز خواهد بود، اما اساساً من کار برگزاری این گونه برنامه‌ها را بر عهده نمی‌گیرم و به نوعی از مسئولیت‌های اجرایی کناره‌گیری کرده‌ام و طبیاً نمی‌توانم پاسخ دغدگی‌ها یا برنامه‌ها بدهم؛ چرا که اهل مدیریت اینگونه به‌نامه‌ها نیستم. البته این به معنای مخالفت من با هفته کتاب یا پهر مناسبت فرهنگی دیگری نیست، اماکنه عموماً که می‌توانم بگویم این است که کتابخوانی را،ه خاطر اینکه یک نوع فعالیت فکری و فرهنگی است و با روان مردم - به طور عام - سرکار دارد؛ امکان پذیر شده اما به هر حال مردم و جامعه هستند.

به اعتقاد من در صورتی که اوضاع عمومی جامعه آرام و پستامان شود، خود به خود مردم به سمت فعالیت‌های فرهنگی رهنمون می‌شوند و اساساً اصلی‌ترین مانع برای رسیدن به این هدف همین دفعه‌هاست. پس باید به فکر بسامان کردن وضع عمومی اجتماعی و سیاسی جامعه بود. البته برعکس تصور عدل‌ای نیست اماکنه عموماً که وجه کم‌رشدگی در سده هزین‌ها، خانواده به هیچ وجه کم‌رشدگی نیست و اگر کسانی وفعالانگروه کتابخوانی و افزون به دانش و بینش خود را داشته باشند، مسائل اقتصادی گمان نمی‌کنم در این راه مشکل عدل‌ای باشد.

پری صابری : نویسنده ؛
تطهف کتابخوانی

از کو بدکستان شکل می‌گیرد
کتاب خواندن ریشه‌ی زندگی می‌خواهد و با امروز و فردا آدم کتابخوان نمی‌شود. عشق به کتاب باید در دوران کودکی شکل بگیرد و باید در بدستان این حبس زاپرویش داد. بیخون سال‌ها اگر من علاقه‌مند به موسیقی باشم هفته موسیقی مرا به سوی آن سوق نمی‌دهد بلکه

یک پرسش، ۸۱ پاسخ

اگر مسؤول هفته کتاب بودید چه می‌کردید؟

امروز چهارمین روز هفته کتاب است، برنامه‌ریزی‌ها انجام شده و در حال اجراست، اما می‌خواستم بدانیم اگر چه‌راهی ادبی، فرهنگی و هنری مسؤول هفته کتاب بودند چه تدابیری می‌اندیشیدند. برای امروز دیدگاههای جمع زیر را می‌خوانید:

این علاقه از قبل شکل گرفته است. بنابراین کتاب خواندن هم پیش‌زمینه می‌خواهد و ذائقه باید کارکننده شود و این مهم، هم از طریق انتخاب متن و مطالبی که در کتاب گنجانده می‌شود اتفاق می‌افتد.

تطهف‌های ذوقی این امر باید از کودستان شروع و تا بید و به مناسبت سن، بالا آمد و کتابها را گلچین کرد و تکثفا کرد.

با وجود این در هفته کتاب باید تبلیغات وسیعی در مدارس صورت بگیرد زیرا بیشتر نسل جوان و نوجوان ما به کتاب گرایش دارند.وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بایستی به مدارس، کتاب بفرستد و توصیه‌های لازم در این خصوص را به اساتید بکند. کتابها هم باید دارای جذابیت‌های حسی و فکری باشند تا شمار اول نگردد. زیرا با امکانات هنری که در دنیا گذشتش یافته است هر دم خاصیتی باشند و بسیار پیچیده‌هم باشند. نویسندگان سادگی در نوشتن را لحاظ کرده باشند، قطعاً مردم هم جذب آنها می‌شوند. البته در کنار تبلیغات، بایستی قیمت کتاب را در این امر هفته پایین آورد و با تخفیف کتاب در اختیار مردم قرار داد.

دکتر سید صادق سجادی، نویسنده :
اهمیت کنکاش در مباحث فرهنگی در هفته کتاب

به نظر می‌رسد لازم است در ایام هفته کتاب، میزگردهای تخصصی در زمینه‌های مختلف ادبی و فلسفی و تاریخی، و هر آنچه به فرهنگ و تمدن ایران و اسلام مربوط می‌شود، تشکیل شود و در مباحث یاد شده کنکاش شود. جلسات نقد کتاب و بررسی انتقادی فضای تحقیر در ایران نیز می‌تواند از مسائل مهم و قابل بحث باشد.

ایوب‌باب خسروی : نویسنده :

نمی‌توانستم هیچ کاری انجام بدهم

اساساً سئاه کتاب و کتابخوانی با مسائل جامعه امروز ایران رابطه‌ای علی و معلولی و ریشه‌ای دارد. در واقع این سئاه ریشه در بنیان‌های اجتماعی و سیاسی‌نگارهای کلیان و آدوه جامعه دارد. به طرور، امکان برای انتشار کتاب خوب نیاز هست که سانسور افعال نشود و نویسنده آزاد باشد تا حرف خود را بزند و در چاپ و نشر برایش مشکل ایجاد نکند.

تمام این مسائل با هم رابطه علی و معلولی دارند پنجه در پنجه شده‌اند. مثلاً همین ناشران جوان که نه از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حمایت می‌شوند و نه دولت به آنها کمک می‌کند، این ناشران حتی توانایی پرداخت هزینه طرح روی جلد کتاب را هم ندارند. در چنین شرایطی حرف زدن از «هفته کتاب» یا راه انداختن کاروان حرف بزرگ و ... تا با این سئاه برخورد ریشه‌ای نشود نه دردی از ما درمان می‌شود، نه شمارگان کتاب بالا می‌رود و نه تعداد کتاب و کتابخوان افزایش پیدا می‌کند. البته با یکبار یک فاجعه است. هم‌اکنون جندی و در عین حال بد است. آیا مردم حاضرند هر ماه یک بار یا حتی هر فصل یک بار کتاب بخردند؟ این مسائل مایگی ارزشه بودند آفتی در بدنه جامعه است که باعث بازگویی افروزی شده که از فضا به کتاب دلسته و وابسته هم بوده‌اند.

ما در حال حاضر، نسبت به دهه ۵۰ها بافت شدید آمار مطالعه رویه‌رویب، شمارگان کتاب همان ۲۰۰۰ نسخه است ولی جمعیت کشور از ۳۰ میلیون به ۷۰ میلیون رسیده است.

و بنیان‌های اجتماعی دخیل در این قضیه را حل کنیم، طمأ قضیه همین گونه خواهد بود.

رضا کانیان یازبگر :

نانونشته‌ها در کشور ما مهم تر از تکاشته‌هاست

من جواب مناسبی نمی‌توان یک‌شبه مسؤول شد و یک‌شبه معجزه کرد؛ مسؤول بودن نیاز به زمان و برنامه‌ریزی و خیلی چیزهای دیگر دارد و اگر جز این باشد، حکایت مسؤول بودن و مسؤول شدن ما می‌شود حکایت آن ساقسی که یک‌شبه پادشاه می‌شود و باقی قضایا... اما اگر کسی دقت کنیم به این نتیجه می‌رسیم که فرهنگ ما پیش از هر چیز شفاهی است و صد البته که همه آن را دوست دارند. مثال بسیار ساده‌اش علاقه‌ای است که ما ایرانی‌ها به شانه داریم یعنی می‌خواهیم بدانیم پشت‌پرده چه خبر است. چون معتقدیم آن جان خیزی نیست و اگر هست به ما ربط ندارد؛ در نتیجه به این فرهنگ شفاهی عادت داریم و آن را دوست داریم؛ حالا اگر سیاسی باشد اجتماعی و فرهنگی و... فرفی ندارد. (البته این یک سابقه تاریخی هم دارد)

اینکه می‌گویم فرهنگ ما شفاهی است فقط خاص مسائل پشت پرده نیست. اگر دقت کنید می‌بینید قانون ما هم شفاهی است یعنی یک قانونی نوشته می‌شود اما اجرا نمی‌شود و در مقابل یک قانون نوشته‌ا را به اجرا می‌گذاریم.

نا نوشته‌ها در کشور ما مهم‌تر از نگاشته‌هاست. من فکر می‌کنم که اگر بتوان این مشکل را حل کرد، کتابخوانی هم رواج پیدا می‌کند.

حسینعلی نوزنی، مترجم :

با افت شدید آمار مطالعه رویه‌رویب

معضلات ما در زمینه کتاب و کتابخوانی جدی‌تر از این حرف‌هاست که با شور و حالی یک هفته‌ای مثل هفته کتاب، حل شود. هنوز که هنوز است، بعد از گذشت این همه سال و با وجود تبلیغات و برنامه‌های مختلف و گونه‌گونی که در ضرورت کتاب و کتابخوانی تکریم می‌شوند، شمارگان بهترین کتاب‌ه بیشتر از ۳۰۰۰ نسخه نیست. مثلاً شمارگانی که به حاصل کار ده ساله من می‌خورد دو هزار نسخه است. بگذریم از ۵سال کار کشور و دو سال و نیم تمام‌وقت کار کردن روی آن. بنابراین صحبت از هفته کتاب چه معنی می‌دهد؟

من ناشرانی را می‌بینم که با مشکلات فدی‌های پنجه در پنجه شده‌اند. مثلاً همین ناشران جوان که نه از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حمایت می‌شوند و نه دولت به آنها کمک می‌کند، این ناشران حتی توانایی پرداخت هزینه طرح روی جلد کتاب را هم ندارند. در چنین شرایطی حرف زدن از «هفته کتاب» یا راه انداختن کاروان حرف بزرگ و ... تا با این سئاه برخورد ریشه‌ای نشود نه دردی از ما درمان می‌شود، نه شمارگان کتاب بالا می‌رود و نه تعداد کتاب و کتابخوان افزایش پیدا می‌کند. البته با یکبار یک فاجعه است. هم‌اکنون جندی و در عین حال بد است. آیا مردم حاضرند هر ماه یک بار یا حتی هر فصل یک بار کتاب بخردند؟ این مسائل مایگی ارزشه بودند آفتی در بدنه جامعه است که باعث بازگویی افروزی شده که از فضا به کتاب دلسته و وابسته هم بوده‌اند. ما در حال حاضر، نسبت به دهه ۵۰ها بافت شدید آمار مطالعه رویه‌رویب، شمارگان کتاب همان ۲۰۰۰ نسخه است ولی جمعیت کشور از ۳۰ میلیون به ۷۰ میلیون رسیده است.

فتح‌الله مجتبیایی

مهدي بهروز

پری صابری

ایوب‌باب خسروی

رحسانیان

حسینعلی نوزنی

نقش دولت و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این ببحونه تنها رفتار دادن و تبلیغ کردن نیست. اینها برای نهادها یا ازگان‌های بزرگ و... کتاب بخردند و دیگر اینکه بسیاری از کتاب‌ها فقط در سطح تهران توزیع می‌شوند در حالی که می‌شود در شهرستان‌ها نیز توزیعشان کرد. به عقیده من پوداختن به مسائل ریشه‌ای چهارم‌ساز و اولاً دادن بازار، و... است. شاید از نمونه‌ای‌ترین رانکارها در حل بحران کتابخوانی بشود به نمایشگاه بین‌المللی کتاب و برپایی فرودگاه‌هایی مشابه آن در سطح کشور. اشاره کرد. در نمایشگاه بین‌المللی کتاب معضل خرید و پدا کردن کتاب‌های خارجی تا حدودی مرتفع شده بود و کتاب‌های داخلی هم با قیمت پایین‌تری به دست مردم می‌رسید، هر چند که کتاب، از آن‌ترین کالا در سید خرید خانواده ایرانی است...

آقای حن‌شناس، **پژوهش** و **مطالعات زبانشناسی** در ایران از چه زمانی شروع شده و اولین کتاب‌ها توسط چه کسانی تألیف و ترجمه شده‌اند؟
قیل از اینکه به کتابهای پروازیم که دست به ترجمه یافتیم در زمینه مطالعات زبانشناسی زوداند، لازم است اشاره‌ای کنیم به چگونگی ورود علم زبانشناسی به ایران. کسانی که در زمینه معرفی زبانشناسی به جامعه فارسی‌زبان مؤثر بوده‌اند، شامل:ان محمد مقدم بوده و جوادان یاد دکتر خاتلاری. این بزرگواران عمدتاً در زمینه‌های دیگر تخصص داشتند، خاتلاری در زمینه ادبیات فارسی و دکتر محمد مقدم در زمینه زبان و ادبیات ایران باستان، ولی هر دو در آثارشان از زبانشناسی استفاده کاربردی داشتند. یکی در مطالعات ادبی‌اش، پورنمداریان، مؤید این مدعاست. از طرف دیگر شما خودتان هم در جریان واقعات هستید و می‌دانید که اساتید دانشگاه چندان از رفاه برخوردار نیستند که بتوانند بیشتر وقتشان را صرف مطالعات گرایش شناسی و یا مطالعات متعدد دیگری که از رهگذار زبانشناسی در زمینه‌های دیگر می شود، بکنند.

این اساتدان تاگزیرند درس اخلاقی بگیرند وساعات بیابند؟
در آن زمان که ما یک جامعه سنتی است و سختی پاینده‌های تازه را می‌پذیرد، جای کله نیست، این حرف را در راستای بیان واقعیت مطرح می‌کنم، در نتیجه، قضا برای اسفاده کاربردی از زبانشناسی در پیشبرد زبان فارسی و ادبیات فارسی باز نبوده و مسائل فرهنگی هم این امکان را نمی‌داد. حال آنکه زبانشناسی هم یک علم است و هم مهجد به یک روش علمی است و منت دارد. این دانش می‌تواند در خدمت سرمایه‌های فرهنگی قرار بگیرد، اگر داد و ستد سالمی بین گروههای زبانشناسی و گروه‌های ادبیات فارسی برقرار می‌شد، سالم‌تر از آنچه هست، می‌شد. واقعیت لَمرواش هم خیلی بیشتر می‌شد. مثلاً در این میان تجربه دکتر شفیع کدکنی و دکتر پورنمداریان، مؤید این مدعاست. از طرف دیگر شما خودتان هم در جریان واقعات هستید و می‌دانید که اساتید دانشگاه چندان از رفاه برخوردار نیستند که بتوانند بیشتر وقتشان را صرف مطالعات گرایش شناسی و یا مطالعات متعدد دیگری که از رهگذار زبانشناسی در زمینه‌های دیگر می شود، بکنند.

زبانشناسی در ایران چگونه آغاز شد؟
زبانشناسی در ایران شروع شد، البته دقت بقایم رفته‌اش از زبانشناسی. بعد از اینکه خاتلاری و مقدم باعث اقبال دانشگاهی زبانشناسی در ایران شدند، کسانی دیگر که با همکارانشان بودند و با چهره شاگردانشان در اشاعه علم زبانشناسی مؤثر بودند، هم از طریق تدریس و هم از طریق تألیف و ترجمه آثار، دکتر محمد مقدم یک خدمت بزرگ دیگر هم به حوزه زبانشناسی و روح آن کردند. آن هم اینکه تا بنسب یک گروه زبانشناسی محققیت به علم و دانش زبانشناسی حیثیت دانشگاهی در ایران داد. چیزی که در خارج دانش، یعنی گروه زبانشناسی دانشگاه تهران را تأسیس کرد، با تأسیس این گروه به کار و مطالعه زبان‌های باستانی اداام شد، جوان‌هایی وارد این گروه شدند که از آن میان دکتر صادقی دکتر باطنی، دکتر میلانیان، دکتر ثمره مرحوم دکتر مصمصه فریب، و را می‌توان نام برد.

دکتر باثمت فریب و دکتر گنجشورانی زبانشناسی در جامعه فارسی‌زبان شدند و باعث کسب شأن دانشگاهی برای این رشته در کنار این افراد شاید از دکتر عرب دکتر زرمیران، اینها بیشتر شده که زبانشناسی در ایران در سطح دانشگاه به عنوان یک رشته تثبیت شود. این اساتدان هم ترجمه کردند، هم کتاب نوشتند و هم مقاله نوشتند و خوب هم تدریس کردند. اینها در واقع عامل رشد و گسترش دانش زبان‌شناسی فارسی در ایران شدند.
● **پانزده** به اینکه دانش زبانشناسی سال‌هاست که وارد ایران شده، هنوز پژوهش‌های زبانشناسی روی گرایش‌های زیاد‌های ایرانی با توجه به تنوع آنها مثل گری، کردی، بلوچی، ترگی، طبری و… نداریم. یعنی ثمره دانش زبانشناسی طی این مدت چه بوده؟
ثمره‌اش این توان سه چیز برشمرده، یکی بسط و گسترش خود دانش زبانشناسی است که الان در بیشتر دانشگاهها تدریس می‌شود، به طوری که در بیشتر دانشگاهها امروز گروه زبانشناسی داریم و گروه‌های ارشد‌ای نیز در این حوزه‌ها داریم. مثل دکتر پارجمندی، میرعمادی، دبیر مقدم، صفوی، فیاض‌حسینی، زرمیران و… این اساتید کسانی هستند که در سطح دانشگاه‌ها، ایران مسئول ادعاچه این علم‌اند. ادعاچه این علم، خوش‌شانس قدم برداشته است.

● **سائمه** دیگر کسی هم هست، و آن اینکه ما زبانشناسان در هر یک از شاخه‌های تخصصی زبانشناسی، گرفتار دو مشکل هستیم؛ یکی اینکه گروه‌هایی که در فرهنگ و زبان ادبیات فارسی فعال هستند و حتی در گروه‌های فرهنگ و زبان عربی، چندان روی خودی به زبانشناسی و آنچه در زبانشناسی مطرح است، نشان نداده. جامعه

سایر محمّدی
علی محمد حن‌شناس شاعر، زبانشناسی و اسناد دانشگاه، از چهره‌های فعال در حوزه فرهنگ کشور است که با کتاب دوجلدی فرهنگ فارنگ هزاره گام بلند در حوزه فرهنگی و عدالت و انگیزی تازه را معرفی کرد. دکتر حن‌شناس سال گذشته با ترجمه کتاب «زبانی» اثر پلومیند در حوزه مطالعات زبانشناسی، یک نام برجع دانشگاهی را به فارسی‌زبانان معرفی کرد. این کتاب از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب تزییناتی سال معرفی شد و دیوروز همزمان با روز خاندان نشر از این اثر و مترجم آن تقدیر به عمل آمد. پرومان این کتاب و مطالعات زبانشناسی با دکتر حن‌شناس گفت‌وگویی داریم که می‌خوانید.

کفت و گو با علی محمدحق شناس زبانشناس

ایران ، زبان و زبانشناسی

نسب دوم و سوم هستند و گرنه در بین نسل چهارم و پنجم هم افراد برجسته‌ای هستند که کتاب‌های متعددی هم نوشته‌اند. مثل دکتر غلامعلی زاده که در این زمینه خیلی هم کار کرد، با دکتر گلغام و دکتر اوسدی و دکتر درزی و دکتر بیجن خان و… اینها از چهره‌های تازه این عرصه هستند. وقتی جایی ناشد، یادگیر پی‌چربید و نمی‌دانم هر کس چه کاری می‌کند.

نقش فرهنگستان زبان و ادب فارسی در حوزه پژوهش‌های زبانشناسی چیست؟
فرهنگستان زبان و ادب فارسی متولی زبان و ادب فارسی است. در نتیجه اگر از گروه‌های زبانشناسی در آن ارتباط است، ارتباط جدی‌ماند و کاربردی است. اینکه زبانشناسی و زبانشناسان در خدمت پیشبرد اهداف زبان فارسی و ادب فارسی‌اند، خوب در آنجا هم فرهنگستان کارهای دیگری دارد که نمی‌تواند متولی حوزه زبانشناسی هم باشد.

با بحث «جدانویسی در زبان» که طی این سال‌ها بسیار مورد بحث قرار گرفته چگونه برخورد می‌کنید؟
من خیلی با این امر موافق بوده و هستم. ولی مناسبه آن طریحه که کبیته منتخب در فرهنگستان در ظرف دو سال به دست داد، وقتی به شورای عالی فرهنگستان زبان فارسی رسید، با تغییرات فراوان مواجه شد. من هم در آن انوراد نبودم که دلایل این تغییرات را بدانم. به هر حال فکر می‌کنم ما هرچه به سوی جدانویسی پیش برویم، در محققیت در همان راستایی که جهان طی کرده خواهد بود.

اربابی‌ها را هم نمی‌توانیم ما آنجا پیش رفته‌اند که همه حرف‌ها را می‌فاهمه و بخوانی هم می‌توانست، شما وقتی آثارشان را نگاه کنید می‌بینید، این تبدیل به یک روال معمول شده است. من، به هر قریحه معتقدم که در سطح راه رسنگاری خط فارسی در جهت مطلق جدیدیسه بی‌فایده نویسی است. ولی نامه آنجا بریم شاید دوسه قرن زمان لازم داریم، اگر نظر زبانسازان بنده را بخواهید، راه رسنگاری زبان فارسی ما معمان جدانویسی و بی‌فایده نویسی اجزای یک کلمه است.

آقای دکتر همینجا می‌رسیم به موضوع مصوت‌ها در زبان فارسی که در نتیجه حرف فارسی‌های نمی‌گیرند و در کاربرد کامپیوتری و اینترنتی، ما را دچار مشکل می‌کند کامپیوتر نباید جزء ضوابط تعیین تکلیف زبان‌های باشد، کامپیوتر ابزار است. کامپیوتر را باید برای ضوابط زبان فارسی آماده کنند.
فرهنگی، ولی کاربرد کامپیوتر نیز نیازمند‌هایی دارد، باید برایش ضوابط خاصی فراهم کنیم. آن ضوابط خاص می‌تواند یک دست کردن ضوابط فارسی است. جلا اگر این دست کردن منتهی به این شود که هیچ کلام از مصوت‌ها هم ضبط نشود مهم نیست، کافی است یک شیوه مورد قبول همگان، به مختصان کامپیوتر بدهید تا آن را بنامه‌ریزی کنند. ولی یک شرط دارد که آن را همه باید بدند و با آن عمل کنند. مشکل بر سر پذیرش یک شیوه واحد است. برای رسیدن به این شیوه واحد هر چه علمی تر واقع‌بنیانه‌تر برونگرایانه‌تر کار کنیم، البته بهتر است.

آقای حن‌شناس، امروز در جامعه ایران با ترجمه آثار زبانشناسان و زبان‌پژوهان مختلفی روبه‌رو هستیم. افرادی چون یولوفف، آفردو مارفینته، چاسکیسکی، سورسور، یاکوئیس و… الان در حوزه زبان فارسی کدام کتاب و کدام‌چک از این زبانشناسان حضور پررنگ‌تر دارد؟
چه نکته خیلی مهمی اشاره کرده‌اید. خودم همیشه چون ما واردکننده علم زبانشناسی بوده‌ایم، از کتابت مختلف و از کشورهای مختلف نظریه آورده‌ایم. این سبب شده که زمینه‌ای بسیار متنوع فراهم شده برای ایجاد فضای گفت‌وگو بین مساحیان این نظریه‌های مختلف، تا از دل آنها چه‌جایی یک زبانشناسی خاص فرهنگ ایران پدید بیاید. ولی برای اینکه چنان چیزی

پیدا بشود، یک مرکزیش لازم است و یک کتاب‌های ارتباطی می‌خواهد. بین نمایندگان نظریه‌های مختلف که خوشبختانه ما آدم‌های تازه‌ای در افروان در این زمینه‌ها داریم. مثلاً برای جنگس مارینته، دکتر صادقی و استاد یخنی را داریم، اگر این دو نفر همزمان با کتابی که در عرصه نظریه‌های قبلی بودند، می‌شدند و هم‌راه با کسانی که در حوزه زبانشناسی گذشتاری و زبانشناسی ساختاری و چه در چه کار می‌کنند، تشریک ساسی می‌کردند، چه بسا از برخورد این نظریه‌ها یک نظریه بسیار منسجم در زبانشناسی در ایران پدایم. یک این کار نیاز به تولید دارد که می‌تواند کار را به‌عده دیگری هم در سؤال شما بدهد که از این‌ها است.

جنبه دیگری هم در سؤال شما بدهد که از این‌ها است. فعالت‌هاست و نقش پررنگ‌تری دارند. تا جایی که من می‌دانم زبانشناسی گذشتاری چاسکیسکی بخصوص آن نوع باضطلاح حکامیت و مرجع گزینی، الان بیشترین خواهان را در ایران دارد. در کنار این زبانشناسی، مکتب انگلستان دارد، آن هم خیلی وارد روح بخصوص کتابی به این مکتب گرایش دارند که به ادبیات و مطالعات ادبی بیشتر توجه دارند و با به کاربرد عمیق زبان توجه دارند. به علاوه زبانشناسی نقشگاری یا رشته هم نمایندگان دارد که از جمله دکتر میلانیان و شاگردان مارینته است و طرفدارانی دارند که دیدگاه مارینته در دانشگاهها از رهگذار این اساتدان مردم استفاده قرار می‌گیرد.

آقای دکتر، در حوزه مطالعات زبانشناخی به دلیل عدم هماهنگی میان مترجمان این آثار، مخاطبان و دانشجویان رفته رفته زبانشناسی نمی‌دانند از چه کتابی و از کجا باید شروع کنند؟

این مسأله هم مسأله جالبی است که عنوان می‌کنید. می‌دانید که زبانشناسی به ارتقای سطح چشمه و بهبود وضع آن خیلی خیلی کمک می‌کند. از رهگذر آنچه زبانشناسان، زبانشناسی من می‌گیرند، مناسبه آن از نظر هم چندان توجه نشده است. من خیلی‌یک مقاله‌ای نوشتم که در آن زبانسی‌ها و کشورهای مختلف ترجمه و چه باید بکنیم‌ها را نشان داده بودم. در آنجا گفته بودم که بسیاری ترجمه و از طریق اعتماد شاگردی بازمی‌گردند. این وضعی گذاشت، جلا ترجمه تبدیل شده به یک رشته آموزش که تئوری تدریس می‌کنند و بعد کار می‌کنند. ما می‌توانیم با یک کتاب تدریس خوب در زمینه ترجمه داریم و نظریه کتاب‌های مناسب داریم که در زمینه تئوری زبانشناسی متن و تحلیل کلام و گفتنمان نوشته شده باشد. مسأله‌ها در این زمینه پدایم و نتها کسی که کار بسیار بسیار خوب و انگشلی‌تری کرده، آقای علی صلح‌چوست که کتاب انگلستان ترجمه را منتشر کرده است. این کتاب جنب خوبی می‌تواند باشد. در این میان دکتر علی خراسی هم مردم بیشتر مترجم است. اصلاً خیلی راهگشا و مؤثر بوده است. ولی کار ساسی هنرمند مآنده و صورت نگرفته است.

الان چه کتابی در دست نوشتن یا چاپ دارید؟
من الان متمرکز شده‌ام روی نشانه‌شناسی، معناشناسی و ادبیات، یعنی ادبیات از دیدگاه زبانشناسی و نشانه‌شناسی ادبیات. از وقتی که فرهنگ هزاره تمام شد و رفع خستگی کردم شدت دارم می‌خوانم، چون مدتی وقتم صرف نوشتن آثار فرهنگ‌شناسانه شده، امروز حکامت‌ها، از مطالعات ادبی خیلی عقب ماندم و دارم خودم را می‌سرعت می‌رسانم. به خیلی که در تمام طرح‌های را که برای نوشتن این کتاب‌ها در این زمینه‌ها دارم، به انجام برسانم. البته که مجبومه مقابله‌ای خدا چه خواهد… تا حدی که مجبومه مقابله‌ای هم آماده دارم که به نازگی تحویل نشر افروام.

پیش از ۱۳ میلیون خانواده در کشور وجود دارد که متوسط درآمد سالانه شهری‌ها ۲۵ میلیون و روستایی‌ها ۱۵ میلیون ریال است.چه میزان از این درآمد صرف خرید کتاب می‌شود؟
میانگانهٔ آمار دقیقی در این مورد موجود نیست، جز آنکه درصد هزینه‌های سالانه یک خانوار شهری مربوط به تحصیل و سرگرمی است. اما از این ۷ درصد که به بخشی صرف مخارج سنگین تحصیل وبخشی مربوط به هزینه‌های سرگرمی است، چه درصدی برای کتاب (آن هم کتاب‌های غیردرسی) در نظر گرفته می‌شود؟ اگر نگاه‌های دقیق به خانواده‌های خود و اطرافیانمان بیندازیم، بخوبی در خواهیم یافت که جایگاه کتاب در سبد خانوار ایرانی کجاست. شاید بهتر باشد آماری در این زمینه ارائه نشود!

صدا و سیما و روز کتاب و خانواده

با توجه به نقش مهم خانواده در گسترش و تعمیق فرهنگ کتاب و کتابخوانی و به دلیل اینکه گستره فعالیت رسانه‌ای صدا و سیما بیشتر متوجه خانواده قدرتمندی در اکثر خانواده‌ها یافت می‌شود، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، متولی برنامه‌های روز کتاب و خانواده در هفته کتاب اقبال است.

برای نمایشگاه بزرگ کتاب‌های تخصصی در ساختمان ششمین سازمان به نام نمایشگاه کتاب روح‌الله، یکی از برنامه‌های این روز است. علاوه بر آن از کندهاران نمونه سازمان نیز تقویر و تشکر می‌شود. محرابان ریس روابط عمومی صدا و سیما در ارتباط با اجلاس صدا و سیما به منظور تدارک برنامه‌های روز کتاب و خانواده می‌گردید. با این جسات در اداره کل روابط عمومی تشکیل می‌شد و دعوت‌شدگان به آن، کارشناسان تهیه‌کنندگان و سرپران گروه‌های فرهنگ و ادب، علمی و اجتماعی بودند. همچنین همکاری از واحد مرکزی خبر، شبکه خبر، شبکه ۴ سیما، شبکه دو و شبکه فرهنگ رادیو نیز در این جلسه حضور داشتند.

در برنامه‌های شبکه‌های مختلف صدا و سیما را به این صورت شرح می‌کند:
برنامه خانواده شبکه ۱ سیما در طول هفته کتاب به موضوع کتاب و کتابخوانی و خصوصاً نشر خانواده در این امر می‌پردازد و از برنامه‌های سایر سازمان‌های در گزار کنندۀ این ایام، به صورت گزارش استفاده خواهد کرد. شبکه دو سیما نیز جمعه صبح روز کتاب و خانواده در برنامه کودک، به صورت اختصاصی به این روز می‌پردازد که اکثر برنامه‌های آن به صورت زنده مستقیم پخش می‌شوند. این شبکه علاوه بر برنامه کودک با کمک واحد پخش کتاب‌ها و نمایش، دانشنامه طوری را هم تدارک دیده است. همچنین از کارشناسان مربوطه نیز در این روز دعوت به عمل می‌آید تا طی جلساتی به بررسی نقش متفان کتاب و خانواده بپردازند. شبکه ۳ سیما، برنامه خاصی برای این روز ندارد ولی قطعاً به موضوع کتاب و خانواده توسط مجریان شبکه، پرداخته خواهد شد. برنامه شبکه ۴ سیما نیز در بخشی با دعوت کارشناسان حول موضوع کتاب و خانواده خواهد داشت و حداقل ۲ برنامه از سری این‌ها معرفی بر تو نیز به این موضوع اختصاص دارد. البته معرفی کتاب‌های تازه و به روز هم در برنامه‌های این شبکه گنجانده شده است. برنامه «در شهر» شبکه ۵ سیما پوشش خبری برنامه‌های برگزارشده در هفته کتاب را برعهده خواهد داشت و به طرز کلی برنامه‌های گروه اجتماعی آن از جمله تهران ۱۰۰ به‌جای برمی‌گردد، و شب‌های تهرود به موضوع کتاب اختصاص دارد.
مشکاتی که برای آموزش، هر چند به طرز گسترده به این موضوع نمی‌پردازد، ولی برنامه‌ها و اطلاعات

هفته کتاب در اختیار آن خواهد بود و این شبکه سعی بر این دارد که این برنامه‌ها را به شکل مطلوبی ارائه دهد.

گروه فرهنگ و ادب شبکه صدای جمهوری اسلامی ایران در این هفته به مسأله کتاب و کتابخوانی و برنامه‌های اجرا شده در این مورد، خواهد پرداخت، نهایتاً شبکه پیام و شبکه ورزش هم به این موضوع می‌پردازند و خصوصاً برنامه‌های شبکه ورزش به طرز کلی راجع به کتاب و به طرازخص کتاب‌های ورزشی است.

صدا و سیمای مراکز استان‌ها نیز بی‌ترجه به هفته کتاب نخواهند بود. کتابخانه مراکز استان‌ها در این هفته تجهیز می‌شود و در آنجا نیز همانند تهران، از کتابداران برگزیده تقدیر می‌شود. علاوه بر این، جنگ‌ها و مسابقاتی در مراکز پخش ترتیب داده خواهد شد که هدف از آن، ایجاد انگیزه در مخاطبان برای مطالعه کتاب است. ضمن آنکه نمایشگاه‌های کتاب هم برگزار خواهد شد که در آن، کتاب‌ها با تخفیف ویژه در اختیار

مرامجه‌کنندگان قرار می‌گیرد.
انتشارات سروش، انتشارات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران نیز در هفته کتاب اقدام به برپایی نمایشگاه‌های در سراسر کشور کرده است.

عیسی حسینی نژاد، مدیرعامل شرکت همیشه جوان (شرکت بازرگانی انتشارات سروش) برنامه‌های این انتشارات را شرح می‌کند: انتشارات سروش هم‌زمان با هفته کتاب ۷۵۰ نمایشگاه از کتاب‌های ۲۰۰ ناشر و سراسر کشور برپا می‌کند. از این تعداد، ۴۰ نمایشگاه مربوط به فروشگاه‌های مرکزی سروش و ۱۵ نمایشگاه مربوط به نمایشگاه‌های سری نشر سروش در تهران هستند و سایر نمایشگاه‌ها در شهرستان هاست. وی می‌افزاید: تخفیف ویژه این نمایشگاه ۱۵ درصد است و ساعات کار آن در طول هفته کتاب، از ۹ صبح تا ۱۱ شب (۷ ساعت) خواهد بود.
تلیفات این نمایشگاه‌ها هم به صورت تیزر تلویزیونی و چاپ در روزنامه جام‌جم می‌باشد. برنامه دیگر ما تجلیل از مؤلفان و مترجمان برگزیده نشر سروش است که به هر یک لوح «دوست کتاب» اهدا می‌شود.

سه ناشر، کتاب و خانواده

کتاب‌هایی با موضوع خانواده گستره وسیعی را در بر می‌گیرد. مدیران برخی از انتشاراتی‌ها که در این زمینه فعالیت دارند، نظرشان را مطرح می‌کنند.
شهاب‌الاحیی مدیر انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، بخش عمده‌ای از کتاب‌های ما مربوط به زنان، جامعه‌شناسی خانواده، حقوق خانواده یا اختصاصاً خانواده است و ولی خانواده‌ها مطلقاً به جز زنان و روزنامه چیزی نمی‌خوانند. مطالعه به عنوان یک حرکت جمعی یعنی چیزی که در خانواده عزیزان داشته باشد، اصلاً وجود ندارد. این در حالی است که بعضی اوقات، خانواده‌ها بی‌چه‌ها را از خواندن بر خی کتاب‌ها منع می‌کنند و معمولاً می‌گویند که وقت بچه‌ها را برای

درس می‌گیرد» وی معتقد است که اول باید زندگی

انتشار داشته باشد تا بعداً انسان به کتابخوانی روی آورد.
دکترزاده‌ای کتاب می‌خواند که از یکسری هدف‌های فکری آزاد باشد. شما فکر می‌کنید آیا باید

نیشنیم در انبوس کتاب بخوانیم؟ در انبوس می‌که با انسان‌ها مثل ل.ا. رفتار می‌شود و جملی برای حرکت نیست، چه جلی برای مطالعه یقی می‌ماند»

مدیر نشر فرهنگ و دانش نیز که کتاب‌های پیامدهای فرهنگی اسباب‌بازی و ایروسی پیامدهای بازی‌های ویدیویی و رایانه‌ای، با موضوع خانواده را روانه بازار کرده است، می‌گوید: یکی از علل کمی مطالعه در خانواده‌ها ناآشنا بودن آنها با عواین کتاب است و این مشکل به عدم معرفی کتاب‌ها و تبلیغات کم بر می‌گردد. البته اگر کتاب‌ها علاوه بر مطبوعات در رسانه‌های جمعی دیگر مثل تلویزیون که فراگیر است تبلیغ شوند، قطعاً در بالاترین فروش کتاب‌ها افزایش سطح مطالعه خانواده‌ها مؤثر خواهد بود. رضا محبی اوضاع اقتصادی را هم در مطالعه خانواده‌ها تأثیرگذار

● بیش از ۱۳ میلیون خانواده در کشور وجود دارد که متوسط شهری ۲۵ سالانه و روستایی ۱۵ میلیون ریال است. چه میزان از این درآمد صرف خرید کتاب می‌شود؟

می‌داند، یکی از مشکلات خانواده‌ها اوضاع اقتصادی آنان است که باعث شده خرید کتاب در اولویت دوم و سوم و پایین‌تر قرار گیرد. اساساً خانواده ایرانی کتاب را نیاز اولیه خود نمی‌داند.

اما کتاب‌های روانشناسی کودک، خانواده انسان‌ها» چاپ نجم، «اگر فرزندان دختر دارید»، چاپ چهارم، «یک دقیقه با فرزندان ما»، چاپ هشتم، «یک دقیقه با فرزندانم (دختر)»، چاپ هشتم، «چگونه با فرزند خود گفت‌وگو کنیم»، چاپ دوم، «بازاریابی ارزان‌ها در کودکان» و «توجرات» چاپ اول، «مهندسان زن، کودک» چاپ پنجم و «مطرات‌های اخلاقی کودکان» از جمله کتاب‌هایی هستند که نشر انی» با موضوع خانواده منتشر کرده است. اما باید بدانیم چه چیزی از کتاب می‌خواهیم و برای اینکه بدانیم چه می‌خواهیم باید نخست بدانیم که هستند و در کجا استفاده‌ایم، به کجا می‌خواهیم برسیم و بطورباید این راه را طی کنیم؟
«انسان پسر، رئیس روابط عمومی نشرتی می‌افزاید: «بیشتر موجودی است اجتماعی و تاچاری از اجتماعی زیستن، حیات انسان به بودن با جمع بسته است. زندگی اجتماعی نیز مانند تمام بدهی‌های جهان هستی از ساده‌ترین تا پیچیده‌ترین ماکنیم‌های حیاتی، قانونمندی خاص خود را دارد. هر به‌چره ما از این قانونمندی‌ها بیشتر باشد، زندگی اجتماعی و فردی ما نیز سهل‌تر و پویاتر می‌گردد. آنچه انسان باید بداند، این است که زندگی اجتماعی انسان به وسیله خود او بنا نهاده شده و به وسیله خود اوست که تغییر می‌یابد. لازمه ایجاد این تغییر، شناخت بدهی‌ها و تأثیر آنها بر کودکان است. لازمه این شناخت مطالعه و تحقیق و جهان پیرامون است. وراثتی که مراکز آموزشی رسانه‌ها و خانواده‌ها در این رابطه دارند، وپوشش‌دهن سازمان‌کند در کودکان و تشویق وروانمایی آنها برای یافتن پاسخ سؤالاتشان است.»

وی دربارهٔ مشکلات نشران می‌گوید: یکی از

مشکلات نشران برای تبلیغ کتاب‌های منتشرشده، هزینه زیاد تبلیغ تلویزیونی است. کتاب‌هایی هم که در برنامه‌های معرفی کتاب، صبا و سیما تبلیغ می‌شوند، غالباً آنهای است که خرید صدا و سیما انتخاب کرده‌اند. است. «نه کتاب‌هایی که ناشران به آنها معرفی کرده‌اند. به طور مثال از ۵۰ کتابی که ناشر معرفی می‌کند، فقط از یکی دو تا در این برنامه‌ها نامی برده می‌شود. البته ناشران به راحتی می‌توانند از مطبوعات در این امر کمک بگیرند ولی چون مطبوعات چندان فراگیر نیستند و مانند تلویزیون در خانواده‌ها رواج ندارند، هنگامی نمی‌توانند از نشر کتاب‌های تازه آگاهی بیاکنند.»

نشریات خانوادگی و ترویج کتاب

مطبوعات به طرز کلی و نشریات خانوادگی به طرز اخص، تأثیر بسزایی در ترویج مطالعه بین خانواده‌ها دارند. کارکنان سردیسر مجله «فصلیت» خانواده معتقد است: «مجلات خانوادگی در ایران ماهیانه ۱ میلیون شمارگان دارند؛ یعنی هر دو هفته ۵۰۰ هزار نسخه، اگر همه آنها فقط یک ستون در ماه راجع به کتاب و کتابخوانی داشته باشند یا حتی یک ستون نصف‌صفحه‌ای، هر ماه ۵۰۰ هزار صفحه راجع به کتاب داریم و حدود ۱ میلیون خانواده آن را می‌خوانند.» وی در زمینه مطالب راجع به کتاب در این نشریه می‌گوید: «ما نیز نشریه‌مان، نویسندگان مختلف و معرفی می‌کنیم آثار آنها را قبل از آنکه در مجلات تخصصی و مطبوعات این قدرت را دارند که هر فرهنگ را نهادینه کنند و ولی تا به حال ما به فرهنگ سازی در زمینه کتابخوانی نپرداخته‌ایم.»

مهدی زاده سردیسر مجله «روزهای زندگی» نیز می‌گوید: «ما در نشریه‌مان مردم را تشویق به مطالعه می‌کنیم اما مولفنجی بر سر راه مطالعه نخواهد دارد که یکی از آنها گزالی کتاب است. ما کتاب‌های معرفی کتاب نیز داریم که بیشتر کتاب‌های است که مردم با گذر مجله نوشته‌اند. البته هر کتابی را معرفی نمی‌کنیم. بیشتر توجه به کتاب‌هایی داریم که به درد خانواده‌ها بخورد؛ مثل جامعه‌شناسی و روانشناسی خانواده. در ضمن وقتی می‌خواهیم کتابی را معرفی کنیم اسم نویسنده را ذکر نمی‌کنیم چون گفته می‌شود تبلیغ برای نویسنده است.»

سردیسر این مجله خانوادگی دربارهٔ مشکلات کتاب نیز معتقد است: کتاب در جامعه ما دقیقاً مثل سینما شده، یعنی باید کتاب را با هزینه خودمان چاپ کنیم و وقتی یک نویسنده خوب توان پرداخت کتاب هزینه را ندارد فقط ناشران باید نوشتن کتاب را به چاپ برسانند و یا اینکه حداقل در وقتی مناسب نمی‌تواند آن را چاپ کند و به همین ترتیب خانواده هم به عنوان مخاطب بعضی از این کتاب‌ها از خواندن آنها محروم می‌شود. مجله یونیه، نشریه نشریه لجنین اولیا و میران، یک ماهنامه آموزشی، تربیتی و یمنه به آموزش و پرورش است. سهیلا آقایی سردیسر آن می‌گوید: «ما رسانه‌ای مکتوب هستیم و رسانتمان هم رساندن پیام مناسب کنیی و دادن آگاهی به مخاطب است. این هدف عمدتاً از طریق مقاله‌ها انجام می‌شود، اما در مورد ترویج فرهنگ کتابخوانی در خانواده وقتی مقاله‌ای راجع به فرهنگ کتابخوانی نوشته می‌شود، ابتدا پدر و مادرها با کتابخوانی و تولید آن آشنا می‌شوند چون به کمک آنها می‌توانیم نسلی کتابخوان را تربیت کنیم. مطالعه نیز نوعی فرهنگ است و ما به خاطر اینکه این فرهنگ را می‌توانیم نسلی کنیم، باید از خانواده‌ها شروع کنیم.» وی می‌افزاید: «فوکدان هنگامی که از محیط پیرامون خود آگاهی می‌شوند، پدر و مادرها به عنوان تکرر در زندگی می‌پذیرند و از رفتار آنها تقلید می‌کنند. پس پدر و مادر در خانه مطالعه داشته باشند، کودکان

کتاب‌دوستی

نادیا خوش نظر

خانواده‌ها؛

چرا بیگانه با کتاب؟

می‌فهمند. که برای آگاهی بیشتر باید مطالعه کرد، در سنین بالاتر پدر مادرها می‌تند با فرزندان کتاب آنها را به مطالعه راضی کنند که البته در این میان انتخاب کتاب خوب و شیوه خواندن نیز مؤثر است. همچنین پدر و مادرها می‌توانند با هدیه دادن کتاب در مناسبت های مختلف، فرزندانشان را به خواندن تشویق کنند، یا در صورتی که پاسخ سوالات بچه‌ها را نمی‌دانند، آنها را به کتاب‌های مختلف ارجاع دهند. البته همه این موارد زمانی میسر می‌شود که والدین نیز با کتاب آشنا باشند.

آقای درباره میزان پایین مطالعه در خانواده‌های ایرانی معتقد است: «خانواده‌های ایرانی به کتاب احساس نیاز نمی‌کنند، پاسخ سوالاتشان را از اطرافیان جست‌وجو می‌کنند. زبان خانه‌ها هم در برنامه روزانه خود، وقتی را برای مطالعه اختصاص نمی‌دهند.» وی دلیل این موارد را ضعف عملکرد رسانه‌ها می‌داند، «اینها همه به دلیل عدم تبلیغ کتابخوانی در رسانه‌هاست. مثلاً در رسانه‌ای تصویری مثل تلویزیون، می‌تواند به جای تصویر کلیشه‌ای از زن، او را در حال مطالعه نشان دهد تا این امر به عنوان یک ارزش جا بیفتد.» سرپرست مجله یوناد چند پیشنهاد نیز داده، یکی زمانک تغییر جملات کتاب درمورد دانش آموزان است که در آنها کتابخوانی را به عنوان یک نیاز و به عنوان سالم‌های طبیعی در زندگی مطرح کند. مثلاً در کتاب ابتدایی این جمله را داشته باشیم که «مادر کتاب می‌خواند.» یا پدر به من برآورد کتاب هدیه می‌دهد، اینکه جملات باعث می‌شود که آشنایی با کتاب در ذهن بچه‌ها حک شود، صدا و سیما هم می‌تواند در برنامه‌های خودادگی حداقل ماهی یکبار مسابقات کتابخوانی ترتیب دهد. البته باید کتاب‌های ارائه شده، متنوع باشد تا همه به تناسب سلیقه خود بتوانند در این مسابقات شرکت کنند.»

استاندارد دانشگاه: مشکلات ریشه‌ای است
«مردم جامعه ایران نیازی به خواندن حس نمی‌کنند خصوصاً در سطح عام و این ساله‌ای است که ریشه در تاریخ ایران و دیر وارد شدن صنعت چاپ به این کشور دارد.» یک استاد دانشگاه علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی و محاسنظرف در مسائل اجتماعی و خانوادگی می‌افزاید: «حتکه قابل توجه در مورد کم بودن میزان مطالعه در ایران، کمبود بستر مناسب برای کتابخوانی است که این مشکل با اضافه شدن تعداد کتابخانه‌های عمومی تا حدی مرتفع می‌شود.»

این استاد دانشگاه، سطح پایین مطالعه کتاب در خانواده‌ها را اینکه ریشه‌هایی می‌کند: «کتاب در یک جامعه آزاد و دموکراتیک رشد می‌کند، یعنی در جامعه‌ای که هر کس حق اظهارنظر و بیان عقیده

خویش را داشته باشد. در جامعه‌ای که فقط کتاب مذهبی چاپ می‌شود، هر چند مخاطبان خاص خود را دارد، بقیه مردم از مطالعه کتاب‌های مورد علاقه خود محروم می‌شوند. بنابراین آشنایی و آزادی گفتار فضایی مناسب را برای گسترش فرهنگ مطالعه در خانواده‌ها ایجاد می‌کند و تنوع کتاب‌ها نیز باعث رغبت بیشتر مردم به کتابخوانی می‌شود.»

این کارشناسی پیرامون مطالعه در خانواده‌های ایرانی می‌گوید: «گر خود پدر و مادر به مطالعه عادت داشته باشند، کتابخوانی مثل میراث فرهنگی با ارزش به کودکان انتقال می‌یابد. متأسفانه در ایران بیشتر کتاب‌هایی که جنبه سرگرم‌کننده داشته باشد، خوانده می‌شود تا کتاب‌هایی که به رشد دانش کمک می‌کند.»

خسرو یحیایی استاد ارتباطات هم می‌گوید: «خانواده‌های خارجی بیشتر به مطالعه راضی هستند، بخصوص در اروپا به دلیل اینکه اروپایی‌ها در سطح چاپ و توزیع طولانی تری داشته‌اند، و با شیوه‌های ارتباطات مکتوب آشنایی صمیمی‌تری دارند.آما در کشور ما به محض آشنا شدن با صنعت چاپ، وسایل دیداری و شنیداری (تلویزیون و رادیو) نیز فراگیر شدند و این باعث علاقه مردم به دیدن و شنیدن شد، نه خواندن. توقف صنعت چاپ در اروپا از سال ۱۳۳۶م (سال پیدایش این صنعت) تا سال ۱۹۲۰ بوده است و این موضوع باعث انس گرفتن بیشتر اروپایی‌ها با شیوه ارتباط مکتوب شد.»

توسیعده رمان فقهیه با کرم شب‌تاب: «درباره کتاب و کتابخوانی در میان خانواده‌های ایرانی معتقد است، «بواج کتابخوانی در خانواده‌هایش از هر چیز به محتوای کتاب‌ها مربوط می‌شود. وقتی نویسنده‌گان در شرایطی قرار می‌گیرند که نمی‌توانند یا آزادی قلم، آشنایی‌تاب خود را مطرح کنند، در این صورت اصلاً مفهیم تازه‌ای به وجود نمی‌آید تا در خانواده‌ها برای مطالعه ایجاد انگیزه کند، به این معنی که

● آیا زمان ارسال فرات است میزگردی تخصصی درباره مسائل کتابخوانی با موضوع کتاب و خانواده برگزار شود

مخاطب فقط در مقابل یکسری مفاهیم کلیشه‌ای قرار می‌گیرد. البته تربیت خانوادگی نیز در ایجاد عادت مطالعه نقش مهمی دارد، اما این نقش در جامعه‌ای که به تنوع آشنایی با فرهنگ‌ها، هم‌گرا، بیشتر جلوه می‌کند، یحیایی با اشاره به مشکلات اقتصادی و گرانی کتاب، تبلیغات با دارای شرایطی برای تأثیرگذاری می‌داند، «تأثیر تبلیغ از رسانه‌های تصویری در جوامعی که اسیر مطلق گرایی هستند زودگذر است.»

دیدگاههای حاضران در یک نشست

۱۲. این ماه ارسال فرات است میزگردی تخصصی دربارهٔ مسائل کتابخوانی تا موضوع کتاب و خانواده برگزار شود که خانم فهیمی و دکتر غفاری از حاضران در این نشست می‌باشند.

خانم فهیمی کارشناس ارشد مدیریت آموزشی سال ۱۳۰۳ است که به عنوان مدرس آموزش خانواده، فعالیت می‌کند. «خانواده اولین پایه‌گذار انتقال عناصر فرهنگی به نسل جدید است و مهم‌ترین عامل در رشد

و شکوفایی استعدادها، خدادهای فرزندان و گسترش فرهنگ بشری است. امروز نسل‌های رسته‌ای که کتاب هم یکی از آنهاست، در در رشد و گسترش نقش بسزایی دارند ولی ما در ترویج فرهنگ کتابخوانی در خانواده‌ها موفق نبوده‌ایم.» وی می‌افزاید: «خانواده‌ها برعوردر درستی با فرزندان خود در زمینه کتابخوانی ندارند یعنی از کودکی آنها را به کتاب‌ها ارجاع نمی‌دهند. باید محیطی ایجاد شود که خانواده به کتاب به عنوان یک نیاز ضروری نگاه کنند. برای این ما باید روحیه تفکر و تعقل را در جامعه ایجاد کنیم و عطش دانشن را که پایه‌های اولیه آن در محیط خانواده و اعضای آن بخصوص پدر و مادر ایجاد می‌شود به وجود بیاوریم.» این کارشناس مسائل خانواده پیشنهاد می‌کند:

«خانواده هر هفته حداقل یک جلسه بررسی کتاب‌هایی که خوانده‌اند برگزارند و پدر و مادرها در کنار بچه‌ها و نه در مقابل آنها، به بررسی کتاب بپردازند تا هم بتوانند نتیجه شوند که فرزندان چه کتاب‌هایی می‌خوانند و هم بتوانند کتاب‌هایی خوب و به آنها معرفی کنند. اگر معلم‌ها هم در کنار خانواده وقتی را به معرفی کتاب‌ها اختصاص دهند، در آن صورت وضع کتابخوانی از این بهتر خواهد شد.»

دکتر غفاری استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تهران نیز سخنران دیگر نشست تخصصی کتاب و خانواده است، «عادت به مطالعه و گرایی به کتاب و کتابخوانی اساساً یک امر انکسالی است که افراد جامعه باید آن را مثل سایر عادات فرا بگیرند. در تحقق این عادت نهادها و سازمان‌های مختلفی دخیلند که یکی از آنها خانواده است. خانواده عنوان اولین آسنگه تربیتی و جلمه‌پذیری فرزندان نشو به مؤثری در ایجاد عادت به مطالعه و کتابخوانی دارد. اما در همه جوامع، نهاد خانواده با نهادها دیگر نیز ارتباط دارد. مثل مدرسه و نهادهای ملی دیگر.»

وی می‌افزاید: «از طرفی جایگاه طبقاتی خانواده‌ها معمولاً در توجه به کتاب و کتابخوانی مؤثر است. اصولاً خانواده‌های طبقه پایین به دلیل وضعیت اجتماعی - اقتصادی، هم امکان کمتری برای دسترسی به محصولات فرهنگی مثل کتاب دارند و هم اینکه از فراغت لازم برای اختصاص وقت به مطالعه و حوصله کافی برای کتابخوانی و ایجاد انگیزه در اعضای خانواده برخوردار نیستند. اما در طبقات متوسط و بالای جامعه، خانواده‌ها هم دسترسی بیشتری به کتاب و محصولات فرهنگی دارند و هم فرصت و آمادگی بیشتری…»

این استاد جامعه‌شناسی در مورد ریشه‌های علی‌ت عوامل کثرتی خانواده‌ها با کتاب در ایران معتقد است: «در حقیقت کتاب وارد فضای عمومی جامعه ما نشده، حتی تبدیل به یک محصول کالایی عمومی نشده است. وقتی به مطالعه به صورت یک سرگشتش نگاه کنیم، این گشتش حالت عمومی ندارد. ریشه‌های این موضوع را می‌توان در عوامل مختلف جست‌وجو کرد. بخشی از این وضعیت مربوط است به نظام مثراتی جامعه و

جایگاهی که حوزه معرفی در این نظام دارد. از طرفی فعل کثرت حوزه عمومی جامعه نسبت به فرایند گذرش به کتاب، مستلزم توجه به زمینه‌هایی چون آگاهی‌دافن به خانواده‌ها، فراهم‌سازی فرصت برای دسترسی آنها به محصولات فرهنگی مثل کتاب و نیز معرفی نقش و ترگذاری کتاب و کتابخوانی از طریق رسانه‌های گروهی و دیگر مراکز و نهادهای تأثیرگذار است که می‌تواند در ترویج و نهادینه شدن کتابخوانی مؤثر باشد.»

پژوهشی در این زمینه موجود نیست!

تاکتور دربارهٔ میزان مطالعه در خانواده پژوهشی انجام داده‌ایم و موسسه دیگری را هم نمی‌شناسم که در این مورد فعالیتی انجام داده باشد.»

جمشید احمدی معاون پژوهشی مرکز مطالعات و تحقیقات خانواده می‌افزاید: «یکی از مشکلات خانواده‌های ما فقر فرهنگی است که بسیاری کارها را به خرید کتاب ترجیح می‌دهند. میزان مطالعه والدین نیز قطعاً مؤثر است. وقتی پدر و مادر اهل مطالعه باشند، فرزندانای کتابخوان پرورش می‌یابند.» احمدی پیشنهاد می‌کند: «بیک تبلیغات درست و مناسب در مورد ارزش مطالعه باید انجام شود. مثلاً می‌توان فیلم‌هایی ساخت که قهرمان اصلی آن، اهل مطالعه باشند و پا در کتابخانه‌ها عضویت داشته باشند. کتاب نیز باید به شکل زیبا و متناسب با فرهنگ و سن افراد تهیه شود.»

دیدگاههای یک نماینده مجلس

«در فرهنگ ایرانی، کتاب جایگاه ویژه‌ای داشته است و در واقع در تاریخ ایران، کتاب مقدسی از علاوه شناخته شده است. کتاب‌های مشهوری مثل شاهنامه، دیوان شرای بزرگ، و سایر کتاب‌های ادبی و همچنین کتاب‌های مذهبی در خانواده‌ها همواره مورد استقبال قرار می‌گرفته است. هر چند که با گسترش امکانات صوتی و تصویری و رسانه‌ها نسبت به گذشته، کاهش یافته است و نیز کم‌کاران کتابخوانی‌های ایرانی مناسبت با سنین خود از کتاب‌های مورد نیاز استفاده می‌کنند. البته با تحول‌نامی که در ساختار اجتماعی خانواده‌ها به وجود آمده است - یعنی الگوی خانواده سنتی به الگوی جدید خانواده‌های جدید مدنی تبدیل می‌شود. باید کتاب نیز بتواند با نیازهای خانوادگی جدید در الگوی جدید نمایندگان استان همدان می‌افزاید: «استحاج لازم اگر بین نهادهای اجتماعی وجود داشته باشد، کار زنده‌ای فرهنگی، اصلاح و توسعه می‌یابد. نهادهایی مانند خانواده، مدرسه، سازمان‌های فرهنگی و شکل‌های مدنی و رسته‌های گروهی نیازمند برنامه‌ریزی و مدیریت هماهنگ هستند تا کتاب در جامعه مورد پذیرد.»

کتابخانه	صاحب امتیاز: خانه کتاب ایران	مدیر مسؤول: احمد مسجد جامعی	سرمدبیر: علی‌آصغر رعشایپور
شورای سرمدبیری: دکتر یونس شکرخواه سیدفریدقاسمی حمیدرضااسلامی سیدابوالحسن مختاریاد	هیات تحریریه: رسول‌آبادیان،فرانک‌آرنا حمیدپایولاندنر،کسب‌باز،خانه‌ای،نگار،پدرام لیلی‌پوراسکندر،مریم‌جباری زهرااحراج‌محمدی،همایون‌خیری آبراهیم‌رزق‌آر،فرهناارشدیدیان	عکس: سپارش‌حسین‌اللهی محمدرضادشتی،رضاخندکار مدیر هنری: بهروزمتین‌صفت مدیر فنی و صفحه‌آرا: ناظم‌رام حروفچین: منیرسرگل،فرزانه‌نوروزی تصحیح: منیرالسادات‌حسینی بغشده‌محمدی،محمدملاحسینی هماهنگی: آرش‌آزرنک	مدیر امور اجرایی: محمدرضاشادابی مسئول مالی: محمدحاکمذری‌قادی مسئول آذاری: وحجت‌الله‌زادلو امور مالی: ایرانشاس تلفن آگاهی‌ها: ۲۰۲۸۵۷۷ مسئول دفتر امور اجرایی: عادل‌صادقی تلفن امور اجرایی: ۸۳۳۷۵۵۸
نشانی: خیابان قائم مقام فرهانی، اول‌خیابان فجر (چم)، شماره ۹، طبقه دوم، صندوق پستی: ۳۱۳-۳۱۴۵۰۰			
وبسایت: http://www.ketabehaftah.com			

شماره ۹۰، پنج‌شنبه ۹ آبان ۱۳۸۱

با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

برندگان کتاب‌های تشویقی سال ۸۰ امروز معرفی می شوند

مراسم تجلیل از برندگان کتاب‌های تشویقی نوزدهمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران روزساعت ۱۰صبح با حضور احمدمحمدجانبیوزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، علی اصغر رمضانپور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از نویسندگان و نشران در تالار وحدت برگزار خواهد شد. به گزارش ستاد خبری هفته کتاب در این روز ۴۶ن از نویسندگانی که کتاب‌های آنان در سال ۸۰به عنوان کتاب تشویقی در مراسم نوزدهمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران معرفی شده‌اند، تجلیل و تقدیر به عمل می آید و به برگزیدگان لوح تقدیر و جوایزی اهدا خواهد شد.بنابر این گزارش ارائه گزارشی از نشر کتاب در سال ۸۰ و اجرای موسیقی از دیگر برنامه‌های این مراسم خواهد بود.

مراسم روز کتاب و دیدار نویسندگان که به همت اداره کل مراکز و روابط فرهنگی برگزار خواهد شد، امروز ساعت ۱۰ صبح در تالار وحدت آغاز می شود و از پذیراوندگانی که نشان در پی می آید تجلیل خواهد شد.عنوان اثر و نام پدیدآورندگان نویسی از این مراسم، مآخذنشری علوم عقلی، «حسن کدیور، محمد نوری، اسطورهٔ چارچوب در دفاع از علم و عقولیت»؛ کارل ریموند پیور، ترجمه علی پایه، «جهان در اندیشه دیدگر، محمود خاتمی، «روانشناسی ناپنججاری آسیب‌شناسی روانی» دیوید آل روزنهان، مارین ای. پی سلینگم، مترجم پیحی سیدمحمدی، موسوعهٔ آلامام علی بن ابی طالب علیه السلام فی الکتاب و السنه و التاريخ»؛ محمد الزیهدی، محمدکاظم الطباطبای، محمود الطباطبای، «مسند الامام علی(ع)» حسن فیاضی، «مبانی اندیشه سیاسی مقارنه بین تفقه الاسلامی و التفقه الوضعی السیدکاظم الموسوی العابدی» محمود علی رسائل و مصنفات، کمال‌الدین عبادالزراق کاشانی، «تجربه مدرنیزه هر آنچه سخت و استوار است» نوزده می شود و به هوا می‌رود.مارشال برین، مترجم مراد فرهادپور، «الفصل نویسه» ماکوم گلیس، مترجم غلامرضا آزاد ارگکی، «الفصل کلان»؛ نیار رومانی، مصطفی شافعی، «حقوق بین الملل معادلات»؛ هادی‌الله فلسفی،

عبدالحسین آذرنک داور جشنواره

مردمی بودن، مهم‌ترین ویژگی جشنواره کتابخانه‌های خانگی است

مردمی بودن ؛ مهم‌ترین ویژگی جشنواره کتابخانه‌های خانگی است که این ویژگی باید حفظ شود دولت نمی‌بایست با مداخله در آن ، جشنواره مردمی را به سوت و سوری خاصی سوق دهد.

عبدالحسین آذرنک، یکی از داوران جشنواره کتابخانه‌های خانگی ضمن بیان این مطلب گفت: طرح جشنواره کتابخانه‌های خانگی، طرح بسیار خوبی است. در واقع ایندیشه، اندیشه قابل ترویجی است که در برخورد با آن می‌بایست سنجیده رفتار شود. اگر این طرح، به بار نرشد خدمت بزرگی به ترویج کتابخوانی کرده است. نشان می‌دهد گفتنی است. مراسم اختتامیه جشنواره کتابخانه‌های خانگی، امروز رأس ساعت ۱۶ در تالار داری‌چه ملاک‌هایی را مدنظر داشته‌اید، اظهار داشت:

کاتالوگ نمایشگاه تصویرگران منتشرشد

کاتالوگ پنجمین نمایشگاه آثار تصویرگران کتاب کودک منتشر شد. در این کاتالوگ که در ۱۸۰صفحه به صورت چهاررنگ و با موقای گلاسه منتشر شده است، آثار برگزیده نمایشگاه در دو بخش متن کتاب و مسابقه قصه‌ای که دوست می‌داشتی از ۳۳تصویرگر به چاپ رسیده است.

همچنین مقدمه‌هایی علائقه از نوزاد میرهای، بهروز فریب‌پور و هوشنگ مرادی کرمانی و نشانی و شماره تلفن تصویرگرانی که آثارشان به کاتالوگ راه پیدا کرده از بخش‌های دیگر این کاتالوگ است.

این کاتالوگ زیر نظر محمودرضا بهمن‌پور، با طراحی گرافیک مسعود نجابتی و علی ششم و با مدیریت تولید حسین نظری منتشر شده و در محل برگزاری نمایشگاه به علاقه‌مندان عرضه می شود.

«فرهنگ آوایی فارسی»؛ گیتی دیبیم، «زبان ه لوتنارد بلوغیلد، مترجم، علی محمدخـن شانس؛ آمار ریاضی» جان فرورد، مترجم، علی سعیدی، محمدقاسم وحیدی اصل؛ «طیف سنجی مولکولی»؛ جی مانکل هولاس، مترجم مسعود حسن‌پور، فرامرز طباطرانی؛ «پرتوژی درگرونی»؛ آکبهو میاشیرو، مترجمان: محمدولی ولی زاده، محمود صادقیان؛ «حیات وحش ایران»؛ اسکندر فیروز؛ «طب داخلی دام‌های بزرگ بیماری‌های اسب»؛ گلر، گوسفند و براه، براد فورد پی پیراژنکای، «امانی فیزیک و مدار الکترودیک»؛ فلاحجین دزین، نزهتوش جاجانی، «محمدنادر مهنای، مکانیک کلاسیک»؛ منصور نیکخواه، بهرامی «مکانیک سیالات»؛ ابروئیک هرمن شیپ، مترجم بهرام پوستی؛ «مهندسی سیال‌سازی»؛ دایو و کوئتی، اکتار لوسیل، مترجم مهدی علوی، علی اصغر سعیدی؛ «اقتصادمهندسی برای تحلیل سرمایه‌گذاری»؛ تانگ او، توماس او، مترجم محمدتقی بانگی، فرهنگ کشاورزی (فرانسـه)؛ فارسی، «شفیع جوادی»؛ ابررسی تحلیلی با استفاده از تجزیه و تحلیل در حسابرسی»؛ فضل‌الله اکبری، مصطفی علی مدد؛ «سبک عباسی قرآن‌نویسی تاقرن چهارم هجری قمری»؛ ناصر خلیلی، فرانسس دروش؛ «دو و میدانی»؛ محمدرضا بیات؛ «گزارش و ویرایش»؛ احمد سیمعی، ابررسی دیدگاههای غذایی در سبک‌های؛ محمود فوخی رودمحمدی؛ فرهنگ وادامی عزلیات سعیدی به انضمام فرهنگ بنامدی؛ «مهن دخت صدیقیان؛ شهری که زیر درختان سدر مرده، خسرو حمزوی؛ مشتقی نور سره، ضیاء محمد، تشنه‌هایی برای ببل جویو»؛ شمس لنگرودی، «سرگ مرگ و پیکار دروش»؛ ژوزه سارامانگو ترجمه عباس علی «آشنایی با آفران کریم ابرای نوجوانان»؛ فرزانه زنجی، تصویرگر: علیر محمدی؛ ایر از پرندماه (مجموعه شعر نوجوان)؛ محمدعلی پتی اسدی؛ «یک یک بلور»؛ مرجان کشاورزی آزاده تصویرگر علی مفاحری.

روایت دیداری

وضعیت نشر کتاب در هفته گذشته

۷۸۰عنوان کتاب طی هفته گذشته (از ۱۷تا ۲۴)

منتشر شد
به گزارش روابط عمومی خانه کتاب، براساس آمار موجود در بانک اطلاعاتی این مؤسسه، این کتاب‌ها در شمارگان سه میلیون و ۳۲۰ هزار جلد منتشر شد و شمارگان متوسط هر عنوان کتاب ۴۶۲ جلد بود.

این ۷۸۰ عنوان در ۴۲۲ میلیون و ۸۵۰ هزار صفحه انتشار یافت و هر کتاب به طور متوسط در ۱۹۳ صفحه منتشر شد.

در این هفته ۳۶۶ عنوان (۵۰ درصد مجموع کتاب‌ها) چاپ نخست و ۳۶۶ عنوان (۴۹ درصد مجموع کتاب‌ها) ترجمه، ۵۵۵ عنوان (۸۱ درصد مجموع کتاب‌ها) آیف و ۱۳۳ عنوان (۱۹ درصد مجموع کتاب‌ها) ترجمه بود.

بیشترین کتاب‌ها از نظر موضوعی با ۱۳۶ عنوان در موضوع دین منتشر شد و پس از آن به ترتیب با موضوع‌های زبان ۱۱۹ عنوان، ادبیات با ۱۰۲ عنوان، علوم اجتماعی با ۸۸ عنوان، علوم عملی با ۸۰ عنوان، علوم طبیعی و ریاضیات با ۵۵ عنوان، هنر با ۴۵ عنوان، تاریخ و جغرافیا با ۳۷ عنوان، کلیات با ۲۵ عنوان و فلسفه و ۱۹

جهان کتاب ویژه هفته کتاب

تا بزرگ‌ترین شماره «جهان کتاب» ویژه هفته کتاب و مقالات خواندنی پیرامون کتاب و کتابخوانی منتشر شد.

شهریار روزروزی شعر و ادب ایران به قلم کاوه بیات، نکاتی درباره ضبط اطلاعات کتاب‌ها، درباره مدل‌های امروزی فروش کتاب هم کمی خرج دارد؛ از فرخ امیرفریاد، دو سال سکوت؛ نقدی بر کتاب دوازده قرن سکوت به قلم فریدون فاطمی، در پرتو خورشید؛ مروری بر کتاب «خورشیدیی غروب» نفع‌البرافه؛ به قلم جویا جهانبخش

از جمله مطالب و موضوعات این شماره جهان کتاب است.

در زمینه نقد و بررسی کتاب‌های منتشر شده در حوزه ادبیات و رمان و شعر، نقدی بر کتاب بنیانتین اثر گراهام آلن؛ نقدی بر مجموعه شعر شوبرینی رویا سروده ناهید کبیری و نقدی بر مجموعه شعر «خوهران این بنامستان سروده زنده یاد بیژن نجدی و نقدی بر مجموعه داستان اینه سر گردان ماه نوشته محمدرحیم اخوت و نقدی و رمان مرشد مارگریتا اثر میخائیل بولگاکف ترجمه عباس میلانی و… در این شماره می توان خواند، اخبار کتاب و فرهنگ و معرفی کتاب‌های تازه نیز از دیگر صفحات شماره جدید جهان کتاب است.

حدیث عشق ۲ منتشر شد

دومین مجلد «حدیث عشق» به مناسبت بزرگداشت استادفقیذ محمدتقی دانش‌پژوه منتشر شد.

گردآورندگان این کتاب نادر خطیبی کاشانی و سیدمحمدحسین مرعشی‌هندتند که این کتاب را در پیش از سیصد صفحه توسط انتشارات کتابخانه موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی منتشر کرده‌اند. در این کتاب گزیده مقالات و بررسی‌ها در زمینه نسخه‌پردازی و فنون روایتی آمده است.

انتشار یادمان سمینار مقدماتی نسخه‌های خطی

یادمان سمینار مقدماتی نسخه‌های خطی (گزیده سخنرانی‌ها و گفت‌وگوها) به کوشش احسان‌الله شکراللهی طالقانی منتشر شد.

نشان این کتاب، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی است. در این مجموعه می‌خوانیم: گزارشی دبیر سمینار مقدماتی نسخه‌های خطی؛ فعالیت‌های کتابخانه مجلس شورای اسلامی در حوزه نسخ خطی، ضرورت تأسیس مرکز مطالعات و تحقیقات نسخه‌های خطی، فهرست‌نگاری نسخه‌های فعالیت‌های مربوط به نسخ خطی در خارج از کشور؛ از نسخه‌شناسی تا متن‌شناسی، طرح فهرستگان کتاب‌های فارسی در جهان و…

عنوان کتاب طی هفته گذشته (از ۱۷ تا ۲۴)

بیشترین چاپ کتاب در تهران از انتشارات «جامعه مدرسن حوزه علمیه قم» دفتر انتشارات اسلامی» از قم با انتشار ۲۰ عنوان بود.

در این هفته ۱۵۲ عنوان (۲۰ درصد مجموع کتاب‌ها) برای کودکان و نوجوان منتشر شد و ۶۵ عنوان کتاب کمک‌درسی و آموزشی نیز انتشار یافت.

بیشترین تألیف در این هفته از «حمید عالمی» با هفت عنوان در حوزه کودک و نوجوان و بیشترین ترجمه «اردوان آصف زوری» با دو عنوان در موضوع علوم عملی بود.

در این هفته، کتاب «نور آسمانی» تاریخ و تجلیل زندگانی حضرت زهرا(س)؛ از انتشارات فرهنگ مردم» در ۵۰ هزار نسخه منتشر که بیشترین شمارگان داشت. هم چنین، کتاب «Meat» انتشارات «کتاب‌میر» با پانجاهی ۱۱۹ هزار ریل گران‌ترین و کتاب «دعای کمال؛ همراه با علاقت و وقف» از انتشارات «آهسته» با پانجاهی ۱۰۰۰ ریل از ارزان‌ترین کتاب هفته بود.

